

zseti

HÍRADÓ

XXX. ÉVFOLYAM, 23. SZÁM

ÁRA: 2 FORINT

1986. JÚNIUS 7.

AZ ELMÚLT HÉT

ELEVE HIBÁSNAK MONDOKTA Kenneth Adelman, az amerikai fegyverzet-ellenőrzési és -leszerelési hivatal igazgatója a SALT-II szerződést, amelynek az előírásait — szerinte — a Szovjetunió megsértette. Ezért azt nem kell és nem is lehet további érvényben levőnek tekinteni. Ronald Reagan leszerelési főtanácsadója az ABC-televízióban azt bizonygatta, hogy ez az amerikai lépés nem akadályozza a genfi tárgyalások további alakulását, sőt, „ösztrönzően hathat egy olyan új megállapodás megkötésére, amely valóban csökkenti a hadászati támadó fegyverek számát”. A továbbiakban azt hangoztatta, hogy a SALT-II lehetővé tette a Szovjetunió nukleáris eszköztárának a bővítését, bár elismerte, hogy az Egyesült Államok szintén nagyszabású fejlesztést hajtott végre. Ennek ellenére Adelman azt mondotta, a szerződés „hátrányos volt” Washingtonra nézve, s Reagan helyesen járt el, amikor a jövőben nem tekintik kötelezőnek a megállapodás mennyiségi korlátozásait. Az elnök közölte, hogy az Egyesült Államok az év végétől átalakít egyes hadászati bombázókat manőverező repülőgépek indítására. A főtanácsadó most azt fejtegette, ez csak akkor következhet be, ha a Szovjetunió a jövőben is „megsérti” a szerződés előírásait. Hozzáfűzte azonban, hogy Moszkva egyelőre nem lépte túl a fegyverek mennyiségi keretét.

A bírálókat a SALT-II felrúgásának körvonalazása után nyomban elérték a Fehér Háza. Edward Kennedy kijelentette: „Reagan elnök a legsúlyosabb hibát követte el azzal, hogy engedett a héják követelésének és a jövőben nem tartja magát a szerződéshez. A korlátozásról 1972-ben megkötött, s a kongresszus által sohasem ratifikált szovjet-amerikai megállapodás felmondása a szélsőséges republikánusok győzelmét jelenti” — állapította meg a demokrata párti szenátor, hozzáfűzve: „A Moszkvára kényszerített fegyverkezési verseny újabb fordulójára indított kampány elérte a célját.”

TÉVEDÉSNEK MINŐSÍTETTE az amerikai álláspontot Cyril Townsend, a brit konzervatív párt egyik vezető leszerelési szakértője, Reagan politikájának egyik legismertebb angol támogatója is. Szerinte Washington e lépését a NATO-szövetségesek nem tekintik helyes döntésnek, s az atlanti szövetséget — amelyet a Líbia ellen végrehajtott támadás már amúgy is szétzilált — ez még nehezebb helyzetbe hozza. Hasonlóan fogalmazott Willy Brandt. A nyugatnémet SPD elnöke szerint a NATO-t új alapra kellene helyezni, mert ez szolgálhatna egy második hidegháború megelőzését, illetve az enyhülés újabb szakaszának a megkezdését. A halifaxi tanácskozásból, a SALT-II érvényességének tervezett egyoldalú felmondásából és az emberi kapcsolatokkal foglalkozó berni konferencián emelt amerikai vétőből sajtóértekezletén Brandt azt a következtetést vont le, hogy a jelenlegi washingtoni kormányzat és Nyugat-Európa közmegegyezése mindinkább csak látszategység, s a szövetség tartalma hovatovább kiürül. Az SPD-vezető egyúttal óva intette a bonni kabinettet a „túlsgagosan alkalmazkodó” politikától, amely szerinte a NATO-n belüli nyugatnémet befolyás csökkentését eredményezte. Mint mondta, veszélyes fejlemény lenne, ha az Egyesült Államok nagyhatalmi érdekei az atlanti szövetségen belül korlátlanul érvényesülnének, miközben „csak lábujgyetben tüntetik fel” a nyugat-európaiak óhajait.

A JÓZAN NYUGATI POLITIKUSOK, tudósok és neves katonai elemzők véleményével megegyezett Vlagyimir Zsurkin megjegyzi, amely szintén az amerikai ABC-televízióban hangzott el. A Szovjetunió washingtoni nagykövetségének leszerelési szakértője kijelentette: amennyiben az Egyesült Államok valóban eltekint a SALT-II-szerződéstől, akkor nemcsak a genfi leszerelési tárgyalások további menetét nehezíti meg, hanem a szovjet-amerikai kapcsolatok rendezésére irányuló erőfeszítéseket is visszavetheti. Zsurkin leszögezte: Washington egyoldalú vádaskodásai nem segítik a politikai légkör javulását. Moszkva leszerelési megállapodásokra törekszik, de nem fogadhatja el, hogy az Egyesült Államok csupán a neki tetsző szerződéseket tekintse magára nézve kötelezőknek.

A ROMÁN ÁLLAMTANÁCS TÖRVÉNYBE IKTATTA a román-szovjet és román-csehszlovák gazdasági és műszaki-tudományos együttműködés fejlesztésének 2000-ig szóló hosszú távú programját, valamint az Omán-nal és a Kongói Népi Köztársasággal kötött barátsági és együttműködési egyezményt. Ezt jelentette a bukaresti sajtó. Az államtanács rámutatott, hogy a törvénybe iktatott dokumentumok „kifejezik a nemzetközi együttműködés szélesítésére irányuló román politikát”.

Az államtanács megvitatta és elfogadta az amnesztia-rendeletet, amelyet ugyanakkor hoztak nyilvánosságra. Az amnesztia-ról szóló dekretum elfogadásával egyidejűleg az államtanács ülésén Nicolae Ceausescu, az RSZK elnöke sürgette „a főügyesség és a legfelsőbb bíróság tanúsítson nagyobb operatívítást, szilárdságot és igényességet az olyan társadalomellenes cselekmények megelőzését és büntetését illetően, amelyek súlyosan érintik a köztudajdonat, az állampolgárok törvényes jogait, a nyugalmat, a közrendet, lépjenek fel minden törvénytörés és visszaélés ellen, s szálljanak síkra a fegyelem minden téren történő erősítéséért”.

A nyilvánosságra hozott amnesztia-rendelet értelmében kegyelemben részesítik a három évig tartó szabadságvesztésre, az öt évig terjedő börtönbüntetésre ítélteteket, a pénzbüntetéseket pedig törlik. Hasonlóképpen amnesztia-t kapnak a javító-nevelő munkára ítélt személyek, az öt évnél hosszabb börtönbüntetést pedig harmadolják vagy félévére csökkentik.

Pakisztán sorsa

A legújabb jelszó Pakisztánban így hangzik: „Pakisztán ki takdir — Benazir, Benazir!” (Pakisztán sorsa — Benazir, Benazir!). Amióta áprilisban nyugat-európai emigrációjából hazatért, Benazir Bhutto a figyelem középpontjába került, s máris bebizonyította: méltó politikai örökösé apjának. Zulfikar Ali Bhutto volt miniszterelnöknek, akit hét éve Ziaul Hak elnök kivégeztetett. A 32 éves fiatalasszony néhány hét alatt tucatnyi nagygyűlésen beszélt, s ezeken becsülések szerint mintegy héttmillió ember vett részt. Erre még nem volt példa az országban, de arra sem, hogy az érdeklődés és a lelkesedés személye iránt, ahelyett hogy az idő múlásával arányosan megcsappanna, inkább tovább nő.

Az új szereplő megjelenése Pakisztán politikai színpadán máris módosította az erőviszonyokat, mégpedig a jövő évi választásáig. A már-már nemzeti hősnő Benazir sokat örökölt apja politikai magnetizmusából, s kellő mértékben adagolja a demagógiát is. Van politikai „hallása”, s megérzi a tömegek változás iránti vágyát. Kampánya középpontjába apja egyik kulcsjelszavát — „Kenyeret, ruházatot és lakóhelyet mindenki számára” — állította be. Arra, hogy apja országglása alatt vajmi keveset tettek ennek valóra váltása érdekében, kevesen emlékeznek. Azt viszont mindenki érzi, tudja, hogy az őt 1977-ben katonai puccsal megdöntött Ziaul Hak elnök alatt a stagnálás intézményessé vált.

Benazir Bhutto azon a véleményen van, hogy a múlt év végén megszüntetett rendkívüli állapot és katonai uralom még mindig nem enged elég teret a demokrácia kibontakozásának. Azt követeli az elnöktől, hogy oszlassa fel a jelenlegi, a politikai pártok részvétele nélkül megválasztott parlamentet, s rendkívüli választásokat írjon ki. Ugyanez vonatkozna az elnöki posztra is, amelyről a népszavazás döntött.

Az elnök nem hajlandó erre. Szerinte a parlamentnek mandátuma lejárt, vagyis 1990-ig a helyén kell maradnia. Ami az ő megbízatását illeti, törvényesnek tekinti, annak ellenére, hogy a népszavazás nem az elnöki posztot betöltő személyről, hanem az ország iszlamizálásáról döntött. A politikai front tehát merev marad, de mindkét fél egyelőre „lábhoz tett fegyverrel” óvakodik mozgásba hozásától, kerüli a nyílt konfrontációt, amelynek kimenetele bizonytalannak tűnik.

Az elnök számol Benazir Bhutto népszerűségével, s —

erőtlen! — kísérletet tett arra, hogy „kifogja a szelet vitorláiból”. Bejelentette, hogy törvényesítik a nagyvárosokat övező „kalyiba-elővárosok” telektulajdonból, s az állami tartalékrövidékből kétezre hektárt osztanak ki a falusi szegények között. Ez a kozmetikai beavatkozás azonban nem változtat az alapvető bajon, az általános elnyomorodáson.

Biztosra vehető, hogy az ambíciózus Benazir Bhutto a Fülöp-szigeteki Corazon Aquino elnökasszony babéjaira pályázik. De nem kevésbé az is, hogy Ziaul Hak nem Ferdinánd Marcos. A pakisztáni elnök ez idő szerint a hadsereg szilárd támogatását élvez. Nincs jele annak sem, hogy Washington, amely hálás neki az afgán ellenforradalomnak nyújtott támogatásért, megvonná tőle kegyeit.

Benazir Bhutto hazatérése előtt elzárándokolt Washingtonba és — hogy „ne lőjön ki a lólab” — Moszkvába is ellátogatott. Mégis „kilógott”: a befolyásos The Wiewpoint című pakisztáni hetilap így tette fel a kérdést: „Benazir Bhutto talán azon a véleményen van, hogy Washington áldása nélkül senki sem kerülhet hatalomra a harmadik világ országaiban...?” A kérdés megválaszolatlan maradt. Fejtűnt az is, hogy a Benazir vezette Pakisztáni Néppárt aktivistái kerülnek az állásfoglalást az Afganisztán körül kialakult válságot illetően, s csak immel-ammal tiltakoztak a Líbia elleni amerikai bombázások miatt.

Azt jelenti ez, hogy Washington mindkét oldalon és minden eshetőségre biztosított magát? Ha igen, akkor ebben bennefoglaltatik semlegessége is a közeledő konfrontációban, amelynek kimenetele tehát kizárólag a belső erőviszonyok alakulásán fog múlni. Az ellenfelek eddig egyetlen olyan lépést nem tettek, amelyből a másik hasznot húzhatna. Az ellenzék nagygyűléseit a hatóságok nem akadályozzák. Benazir Bhutto pedig megváltoztatja szavait, látszik, hogy időnek előtte nem akarja túlfeszíteni a húrt.

Amikor Benazir Bhutto a szíriai elnökkel elbúcsúzott apjától, e szavakkal búcsúzott el. „Ziaul Hak sohasem rendez olyan választásokat, amelyeken te is részt vehetsz.” Nem tudni, hogy a halott igaz jósnak bizonyul-e? Egyelőre csak várni lehet, hogy a két fél közül melyik teszi meg előbb azt a hibás lépést, amely kiélezi a konfrontációt és megteremtí a gyorsabb kifejlet feltételeit.

A visszaélések felszámolása

A munka nélkül szerzett jövedelmek, sikkasztások, spekulációk, a korrupció gyökereinek felszámolására irányuló határozatokat hozott az SZKP KB, a szovjet Minisztertanács és a Legfelsőbb Tanács.

Az SZKP KB határozatában felhívta a figyelmet olyan káros jelenségekre, mint az állami gépkocsik, szállítási eszközök és gépek, lakások, üzemyanyagok, alapanyagok magáncéllú használata vagy elmulasztása. A kereskedelemben a jóléti, a tanácsai és egészségügyi intézményeknél olyan jelenségeket tüntet meg, mint a többletpénzek kizsárolása az elvégzett szolgáltatásokért, a pénzbevételek elmulasztása, az állampolgárok becsapása és a protekcionizmus. Hasznos célok érdekében felelős személyek gyak-

ran visszaélnék szolgálati beosztásukkal. A nyereszkesedést és a könnyelmű életmódot egyes szovjet családokban nem itéli el — kifogásolta az SZKP KB.

A KB azt tartja, hogy a párt-, a szakszervezeti, a Komszomol, a tanácsai, a gazdasági és jogfelügyeleti szerkesztés munkájának gyökeres javítására van szükség és téren a Legfelsőbb Tanács határozata értelmében tiltott kontramunka ismételt végzése esetén öt évig terjedő börtön és vagyonelkobzás szabható ki. Elemiszer-takarmányozásra történő felhasználása esetén 500 rubelig terjedhet a pénzbüntetés. Különösen nagy összegű megvesztegetés elfogadása és különös súlyosbító körülmények esetén halálbüntetés és vagyonelkobzás is kiszabható.

A Zöldek kiszállnak

Kiszállás az atomiparból, kiszállás a NATO-ból, kiszállás a fegyverkezésből — ezek voltak a jelszavak a nyugatnémet Zöldek hannoveri kongresszusán, amelyen a környezetvédő mozgalom több százezer tagját és hívét képviselő mintegy 800 küldött megfogalmazta a párt programját a jövő januári általános választásokra.

Hannoverben központi téma volt az atomipar jövője. Nem újdonság, hogy a Zöldek ellenzik az atomenergia mindennemű felhasználását, most azonban kimondták — nem elválaszthatóan a csernobili katasztrófától —, hogy az atomerőműveket az egész világon azonnal le kell állítani és alternatív forrásokból kell pótolni a kieső energiát. „Az atomiparok — mondta Trampert, a Zöldek egyik országos vezetője, érve ezen a nyugatnémet politikai élet minden más csoportosulását — tudatosan szervezik az atomhalált.” A „kiszállás” — állította — gyakorlatilag is lehetséges, mert az NSZK energiápara jelenleg 40 százalékkal nagyobb teljesítményre képes, mint amennyire szükség van.

A kongresszuson túlnyomó többségben levő úgynevezett fundamentalisták — az ipari társadalmat ellenző zöld szárny tagjai — keresztülvitték, hogy a hesseni tartományi szociáldemokrata-zöld koalíciós

kormány fennmaradása attól függjön: Holger Börner miniszterelnök hajlandó lesz-e bezártni a tartomány két atomerőművét, a Biblis A-t és a Biblis B-t (kapacitásuk 1204 megawatt, illetve 1300 megawatt). A leckét voltaképpen Hessen környezetvédelmi miniszterének, a Zöldek úgynevezett realista szárnyához tartozó Joschka Fischernek adták fel, akinek a kongresszusi határozatot majd végre kell hajtani. Ő mindenesetre elért annyit, hogy a határozat csak a mostani választási időszak végére — tehát 1988-ra — tartja szükségesnek az atomerőművek bezárását, nem pedig azonnal, mint ahogy eredetileg jó néhány felszólaló követelte. A kompromisszum szerint azonban már az év végéig „kezelhető” intézkedéseket kell hozni a nukleáris energiatermelés megszüntetésére.

Joschka Fischer ugyan mondhatta még, hogy a Zöldek sajátos felépítése folytán a végérvényes döntést nem az országos kongresszus, hanem a tartományi tanácskozás hozza meg, de az atomerőművek bezáratása ellen csak technikai kifogásokat hozhatott föl. Arra hivatkozott például, hogy a két atomerőmű nem áll a tartományi kormányzat fennhatósága alatt, és kiesésüket csak fokozatosan lehetne csop-

A Szovjetunió támogatja az új gazdasági világtrend létrehozását

A Szovjetunió következetesen támogatja a fejlődő országok követeléseit a nemzetközi gazdasági kapcsolatok átalakítására, igazságos és demokratikus alapok megteremtésére — írja a Moszkovszkije Novosztij című szovjet lap 22. számában Anatolij Dobrynin, az SZKP KB titkára.

A fejlődő országokhoz fűződő gazdasági és tudományos-technikai kapcsolataiban a Szovjetunió az egyenlőség és a kölcsönös előnyök elvéből indul ki, s ez az együttműködés mind az elvek, mind a célok, illetve a tartalom tekintetében a nemzetközi gazdasági kapcsolatok új típusát testesíti meg. A sokoldalú együttműködés segítségével — mutat rá a cikk írója — a fiatal államok létrehozhatják saját, független gazdaságukat, növelhetik a kulturális szín-

vonalat és ez a kapcsolat segíti őket a szakemberek észszerű képzésében is. A fejlődő országokban már eddig is több mint 2100 gyár, erőmű, mezőgazdasági és egyéb létesítmény épült fel a Szovjetunió közreműködésével. Jelenleg is 1200 olyan objektum van, amely ezekben az államokban a Szovjetunió segítségével készül majd el, vagy esetleg már meg is kezdődött az építésük.

A Szovjetunióknak szilárd meggyőződése, hogy a militarizmus által kikényszerített „fejlődés helyett fegyverkezés” elvét a „leszerelés a haladásért” koncepciójával kell felváltani. Épp ezt célozzák a katonai költségvetések csökkentéséről, s a felszabaduló összegeknek a fejlődők támogatására fordításáról szóló szovjet javaslatok — írta befejezésül Anatolij Dobrynin.

Hormuzi-szoros

Csökkenő jelentőség

A nemzetközi kereskedelmi forgalomba kerülő olajnak már csupán 15 százaléka halad át a Hormuzi-szoroson, a stratégiai fontosságú Perzsa-öböl kapujában. Tíz évvel korábban az arány még 41 százalékos volt. A csökkenés legfőbb oka, hogy időközben kiépültek azok az olajvezetékek, amelyek megkerülik a tengerszorosot, jelentősen csökkentve annak fontosságát — véli a közel- és közép-keleti országokkal foglalkozó hamburgi Orient-Institut.

A kutatóintézet megállapítja, hogy az OPEC gyengülése és az olajárak esése következtében a Perzsa (Arab)-öböl Menti Együttműködési Tanács hat országában először 1983-ban keletkezett a fizetési mérlegben deficit, s 1985-ben már a hiány 13,8 milliárd dollár volt. Az öböl-menti recesszió a munkaerő-exportort országokat — Egyiptom, Jordánia, Pakisztán, India, Dél-Korea — is érintette. Az utóbbi két évben az öböl-menti országokban munkát vállaló 2,5 millió pakisztáni 15 százalékkal kevesebbet, 2,6 milliárd dollárt utalt haza. Az indiai munkavállalók száma 100 ezerrel, a dél-koreai munkásoké 70 ezerrel csökkent tavaly. Az öböl-menti országokban a szűkülő munkavállalási lehetőségeket Egyiptom

esetében az iraki munkalehetőségek részben ellensúlyozták. Szaúd-Arábia, amely az OPEC világgiai súlyvisztéséből a legnagyobb részt vállalta, az 1983-84-es pénzügyi évben 13 milliárd dolláros költségvetési hiányt könyvelt el, az 1985-86-os esztendőben pedig az ország államháztartása már valószínűleg 22 milliárd dolláros hiánnyal zárul.

KGST vb-ülés

„Kitaláló munkára van szükség annak érdekében, hogy idejében is maradéktalanul megvalósítsák a KGST-országok tudományos és műszaki fejlődésének kétezeréves érvényes komplex programját” — szögezi le a KGST végrehajtó bizottságának 119. moszkvai üléséről kiadott közlemény. A tagországok képviselői a találkozóon többek között hangsúlyozták: újabb intézkedéseket kell kidolgozni a KGST-tevékenység szervezésének mélyreható tökéletesítésére. A vb-ülésen megállapodtak arról, hogy a soron következő KGST-tanácsülés elé terjesztik azt a programtervezetet, amely a 2000-ig terjedő 16szakra az atomerőművek építéséről intézkedik a KGST-országokban.

Jogi felvilágosítás

Az illetékfizetés szabályai

Egyik olvasónk — amikor Márianosztrán jártunk — igen érdekes és összetett jogi problémát vetett fel. Elmondta, hogy tanácsi lakásába beköltözött a felesége, s amíg ő távol van, kiadta a lakást albérletbe. Egy darabig fizette a lakás rezsijét, így a lakbért is, lassan azonban „elfelejtkezett” erről a kötelezettségről. Az ingatlankezelő vállalat (a házkészítés) erre való hivatkozással felmondta a bérleti jogviszonyt, majd pert indított, hogy a felmondás érvényességét a bíróság állapítsa meg, s kötelezze őt a lakás kiürítésére. Az első foku bíróság helyt is adott a bérbeadó kérésének, így olvasónk már csak a fellebbezés eredményességében reménykedett. Számára létfonosságú, hogy lakása megmaradjon, hiszen ha szabadul, nem lesz hová mennie. A fellebbezési eljárásban 300 forint illetéket kellett lerónia, amit letétjéből át is utalt az intézet. Ezért nagy volt a meglepetése, hogy fellebbezését visszautasították arra hivatkozva, hogy az illetéket nem fizette be. Kiderült, hogy az illetéket tévesen egy másik bírósághoz lett átutalva. Ilyen hiba miatt van most olyan helyzetben, hogy félt, a lakását elveszik, mert az első foku bírói határozat (fellebbezés hiányában) jogerőre emelkedett. Mit lehet ilyenkor tenni?

A történet számos jogi probléma megválaszolását igényelné. Így például azt, hogy a házasságkötés milyen jogokat keletkeztet, bérletorszással-e a házastárs, ha a házasságkötés nem költözött be a lakásba (csak később); jogosult-e kiadni albérletbe a lakást; a lakbérfizetési kötelezettség elmulasztásának lehet-e ilyen súlyos következménye; stb. Ezek megválaszolásához azonban a teljes tényállás ismeretére szükség lenne. Ezért most elsősorban az illetékfizetési kötelezettséggel, a polgári perek ilyen jellegű kapcsolatával, s a késedelmek, mulasztások kimentésének lehetőségével foglalkozunk.

Ismeretes, hogy a különböző bírósági eljárásokért meghatározott illetéket kell lerónia, ha csak a jogszabály valamilyen mentességet vagy kedvezményt nem biztosít. Így például

— a polgári peres eljárásban az eljárás tárgyának értéke alapján számítottva 6 százalék, de

Illetékfeljegyzési jog

A pereskedő félnek azonban az esetek többségében az úgynevezett illetékfeljegyzési jog nyújt segítséget ahhoz, hogy igazát érvényre juttathassa anélkül, hogy számára az túlzott anyagi terhet jelentene. A rossz anyagi helyzet egyébként megakadályozhatná, hogy a valóban jogos igények behajtására pert indítsanak, ha a szükséges illetéket nem tudja kifizetni.

Az illetékfeljegyzési jog azt jelenti, hogy az

legalább 300 forint illetéket kell fizetni. Az illetékfizetési kötelezettség a pert indító felet terheli, s az összeget a per megindításakor (a keresetlevél, fellebbezés benyújtásakor) kell megfizetni.

Az illetékmentesség azt jelenti, hogy a peres fél személyre vagy a per tárgyára tekintettel, nem kell az eljárásért illetéket fizetni. Így például személyes illetékmentesség vonatkozik a magyar államra, az állami költségvetési szervre stb. Magánszemély ilyen illetékmentességben nem részesülhet. A per tárgya azonban már jó néhány esetben lehetővé teszi a (tárgyi) illetékmentesség alkalmazását. Így például, ha valaki ellen válopert indít a házastársa, amire ő viszont keresetet indít, neki már nem kell illetéket fizetnie, mert az ilyen per számára illetékmentes. Ugyanígy mentes az illeték alól az eljárás, ha elfogadtatás a bíróság megtárgyalt vagy mellőzte.

illetéket nem kell előzetesen megfizetni, hanem csak az eljárás befejeztével, s annak, aki a perben vesztes lett.

Ez a jog, csak a jóhiszemű pereskedőt kívánja segíteni. Nem részesíthető ezért ebben a kedvezményben az a fél, akinek a perlekedése rosszhiszeműnek vagy már előre teljesen eredménytelennek látszik, vagy, aki mint engedményes lép fel. Nem le-

het illetékfeljegyzési jogot engedélyezni továbbá:

— a házasság felbontására irányuló kereset esetén,

— a hagyatéki és közjegyzői eljárásban,

— a szabadságvesztés, javító-nevelő munka, szigorított javító-nevelő munka végrehajtásának megkezdésére irányuló halasztási kérelem benyújtása esetén,

— pénzbüntetés vagy pénzmellékbüntetés, az államot illető büntetői költség, az elkövetés alá eső érték vagy a vagyoni előny, valamint a nem szabálysértés miatt kiszabott pénzbírság megfizetésére irányuló halasztás vagy részletfizetés iránti kérelem esetén.

— kegyelmi, valamint bírósági mentesítés iránti kérelem esetén.

Az illetékfeljegyzési jog lehet feltételhez kötött, illetve feltétel nélküli. Az esetek többségében akkor lehet helyre az illetékfeljegyzési jog megadásának, ha az illeték előzetes megfizetése a félnek jövedelmi és vagyoni viszonyaival arányban nem álló megterhelést jelentene. A bíróság tehát ilyenkor mérlegeli egyrészt a pert indító vagyoni helyzetét, illetve azt,

Igazolási kérelem

Mit lehet ilyenkor tenni, van-e lehetőség arra, hogy a fellebbezési határidő letelte után mégis újra tárgyalja a bíróság az ügyet? Aki valamilyen perbeli cselekményt elmulasztott, a főszabályszerint utóbb hatályosan azt már nem teljesítheti. Kivételesen azonban, ha a fél önhibáján kívül valamilyen határidőt elmulasztott, a mulasztás következményei, igazolással orvosolhatók. Esetekben olvasónk nem tehetett arról, hogy az illeték összegét rossz címre irányították, tehát a mulasztásban vétlen. Esélye van arra, hogy igazolási kérelmét, ha időben beadja, a bíróság elfogadja.

Az igazolási kérelmet tizenöt napon belül lehet előterjeszteni. Ezt a határidőt az elmulasztott határnapotól, illetve az elmulasztott határidő utolsó napjától kell számítani, azaz attól a naptól, amikor még minden hátrányos következmény nélkül eleget tehetett volna jogának — kötelezettségének. Elképzelhető azonban, hogy a mulasztás csak később jut az illető tudomására. (Itt is például csak jóval később, a fellebbezés visszautasításakor derült ki, hogy milyen hiba történt.) Ilyenkor az igazolási kérelem határideje a tudomszerzéssel (vagy az akadály megszűnésével) veszi kezdetét. A 15 napos határidő tehát akkor kezdődik, amikor tudomására jutott, hogy az illeték befizetése nem történt meg. Van továbbá egy kötött határidő is: hat hónapon

hogy az illetékösszeg megfizetése mennyire lenne számára megterhelő.

Az említett jogesetben — a nem túl magas összegű rabkeresményre és a levonásokra tekintettel — a bíróságnak az illetékfeljegyzési jogot meg kellett volna adnia. Valamilyen okból azonban nem adta meg ezt a kedvezményt. Így az illetéket be kellett fizetni. Ez azonban feltehetően téves címzés miatt nem érkezett meg az illetékes bírósághoz. Milyen következményei vannak az ilyen mulasztásnak? Ha az illeték lerovására kötelezett felet az illetékfeljegyzési jog vagy az illetékmentesség nem illeti meg, és a fél az illetéket egyáltalán nem, vagy csak hiányosan rója le, a felet azzal a figyelmeztetéssel kell felhívni az illeték lerovására vagy a hiányzó illeték pótlására, hogy ha a beadványt újból az illeték lerovása vagy pótlása nélkül nyújtja be, a bíróság azt elutasítja. Ebben az esetben is ez történt. A megadott határidőn belül az illeték befizetése nem történt meg, így a fellebbezést a bíróság nem vizsgálta felül, az első fokozott kedvezőtlen határozat emelkedett jogerőre.

túl igazolási kérelmet nem lehet előterjeszteni.

Az igazolási kérelemben elő kell adni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás véltenséget valószínűvé teszik. Természetesen a kérelemmel egyidőben pótolni kell az elmulasztott cselekményt is (példánkban: befizetni az illetéket a helyes címre). Az igazolási kérelem „Jemi” szöveg az eljárás folytatására, sem a végrehajtásra nincs halasztó hatálya. Ha azonban az igazolási kérelem sikere valószínűnek mutatkozik, a bíróság az eljárásnak vagy a határozat végrehajtásának felfüggesztését az ellenfél meghallgatása nélkül, hivatalból is elrendelheti.

Az igazolási kérelem elfogadásáról az a bíróság dönt, amelynek eljárása alatt a mulasztás történt (itt: a másodfokú bíróság). Ha az igazolási határidőn túl nyújtottak be ilyen kérelmet, azt érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani. Ugyanígy köveleménye van annak is, ha az igazolási kérelem benyújtásával egyidőben az illető nem pótolta az elmulasztott cselekményt. Ha a bíróság helyt ad az igazolási kérelemnek, a mulasztó által pótol cselekményt (itt: az illeték befizetését) olyannak kell tekinteni, mint amit eredeti határidőn belül teljesítettek. Az igazolási kérelmet elutasító határozat ellen külön fellebbezésnek van helye, a kérelemnek helyt adó határozatot azonban nem lehet megfellebbezni.

A határidők betartása

Van-e valamilyen remény arra, hogy a jogerős határozat felülvizsgálatra kerüljön, ha a bíróság azért utasítja el az igazolási kérelmet, mert az illető kifutott a határidőkből? Ebben az esetben már csak az esetleges törvényességi óvás segíthet, ha a Legfőbb Ügyész vagy a Legfelsőbb Bíróság elnöke él ezzel a jogával. Ennek azonban feltétele, hogy a jogerőre emelkedett határozat törvénysértő vagy megalapozatlan legyen. Az, hogy a Legfőbb Ügyész vagy a Legfelsőbb Bíróság elnöke emel-e törvényességi óvást, azt mérlegelés alapján ők döntenek el. Van azonban itt is egy szigorú határidő.

A törvényességi óvás folytatott új határozat hatálya a felekre csak akkor terjed ki, ha a törvényességi óvás a megtámadott határo-

zat meghozatalától számított egy éven belül nyújtják be. Egy év elteltével a törvényességi óvás legfeljebb már csak azt állapítja meg, hogy a bíróság határozata törvénysértő vagy megalapozatlan volt, de az eredeti határozatban rögzített jogokat érintetlenül hagyja.

Ennek az oka, hogy egy év elteltével a már jogerősen hozott döntés (a hosszabb idő eltelté miatt) ne legyen bolygatható. Ellenkező esetben a jogerőnek nem lenne meg az a jelentősége, ami feltétlenül szükséges ahhoz, hogy az ügyek belátható határidőn belül véglegesen lezárhatók legyenek, s ne lehessen pl. tíz év elteltével egy jogerős ítélet érvényét — még törvényességi óvással sem — megkérdőjelezni.

Dr. L. Gy.

Pedagógusok, nevelők

Pedagógusait köszöntötte a közelmúltban az ország, azt a több mint 150 ezer tanítót, tanárt, professzort, aki gyermekeinket neveli. Aki formát ad a formálódó szellemnek, aki nemcsak szellemi, hanem erkölcsi épségét is építi. Nem véletlen az, hogy az ország népe megkülönböztetett figyelemmel fordult a tanárok felé, hiszen ők azok, akik gyermekünkben, utódainkban a jövőt plántálják el.

Mi is különös tisztelettel köszöntjük azokat a tanítókat, tanárokat, akik a büntetésvégrehajtásban dolgoznak. Akik — szinte — a lehetetlenre vállalkoznak, amikor felnőtt emberekben akarják feljuttatni a tudás vágyát, akik makacs leleménységgel megtalálják azt az utat és módot, hogy miképp pótolassák meglelt korú emberekkel mindazt, amit korábban elmulasztottak.

Nehéz ez a terep. Nem is lehet másképpen szólni erről az itteni tevékenységről, mint a tisztelet, megbecsülés hangján, hiszen szögesen eltérő a körülmények, melynek árnyékában dolgoznak az oktatók, nevelők és nevelők. És mégis, talán épp a nehézség miatt, itt is megadatnak a nevelői siker, a tanítói élmény, amely minden pedagógus szíve vágya. Az, hogy a nyiladozó értelem kibontakozik, s szinte szeme láttára lesz más, mint korábban. Mert nemcsak a test hat a szellemre, hanem a szellem is.

Van-e olyan pedagógus, aki nem örül annak, hogy munkája nyomán biztossá válik a kéz, s szépnek formálja a betűket, azokat a betűket, amelyek mondatokká állnak össze, s egy levélben öltenek testet, egy olyan levélben, amelyet a szülőknak, s talán a feleségnek küld el az „ifjú” irástudó? Csak a pedagógus tudja azonban, hogy mekkora munka áll egy-egy ilyen levél mögött. Persze, tudjuk, sok-sok kudarc éri az oktatókat, hiszen a tanulók sem egyformák, vannak közöttük olyanok, akik épp csak tessék-lássék módon végzik el munkájukat, feladatukat.

De akik igen, azok gyógyírt jelentenek a pedagógusok szívének. Aki látott már ballagást, érettségi vizsgát ilyen körülmények között, az nem tud meghatódás nélkül gondolni rájuk. Mert megható az az igyekezet, az a küzdelem, ahogy birtokba veszik újra a számukra mármár elvesztett tudást, azt, ami nélkül élni szinte lehetetlen.

Nemcsak élni, hanem dolgozni is, és egyre inkább, hiszen a mai időkben tudás és szakma nélkül nem nagyon boldogul senki. Ha ez így van manapság, még inkább így lesz holnap. Nagyon kemény és következetes munkát kell folytatniuk pedagógusainknak, mert ami itt folyik, az nem más, mint meg-megújuló küzdelem, hiszen itt olyanokkal kell sikert elérni, akikkel szemben a kinti pedagógusok kudarcot vallottak. S a kudarc nemcsak a tanárt, hanem a tanítványt is megviseli, ráadásul a kudarc félre is viheti a tanítványt, mint ahogy nagyon sokszor megesisik.

És még valami: minden beosztott és vezető bv. dolgozó akarva-akaratlan nevelői tevékenységét folytat, hiszen akár a körleten, akár a műhelyben formálja az embert, a rábizott embert, azt, akinek jövőndő sorsa sem neki, sem a társadalomnak nem lehet közömbös. Ugyanis egy-egy ember élete, sorsa egyáltalán nem lehet szűkre vett magánügy. Nálunk tehát az oktatás, a nevelés küzdelem a javából, küzdelem az emberért, a jövőért.

A. J.

Vásárolni jó!

Ellegett pillanat: a fiatalember kilencszáz forintért vásárolhat az üzletben. Kér ezt, kér azt, főleg sok doboz cigarettát, zsírt, turistaszalámit, savanyúságot, talán valami tisztasági cikket, aztán csokoládét. Sokfeléből, sokat. Még ránézésre is nyilvánvaló: nem merítette ki a keretet. A maradék kétszáz forintot majd legközelebb, mondja. S lassan kezdem érteni a taktikát: miután a zárkából nem jöhet le mindenki, egymásnak is vásárolnak az elítéltek.

Bizonyos vagyok abban, hogy a munkateljesítménytől függően alacsonyabb vagy magasabb saját szükségletre fordítható összeg igen jó ösztönző. Világos ugyanis, hogy annak, akinek levonása van, közvetlenül ez az egyetlen mérce, amiért úgy érzi, érdemei hajtani. S ezt nem eltévelyen mondom, noha az sem lenne baj, ha azok a levonások előbb letelnének. Egy időben vita volt arról, hogy helyes-e viszonylagosan magas összegeket saját célra fordítani? Végére is a bv. intézetben mindenki „teljes ellátást” kap, minek akkor, mondjuk, kilencszáz forint „zsebpénz”? E gondolkozást az idő túlhaladta, s aki mégis így gondolkodik, az nyilván nem fogyasztott még börtönkosztot. Mert amíg a főtétek, az ebed általában megfelelő, addig a reggeli és a vacsora választéka behatárolt, a meghatározott kalória gát szab a lehetőségeknek. Ezért szükséges a vásárlás, amely, ha úgy tetszik, ki-

egésztíti a választékot. Persze az is nyilvánvaló: aki előző nap vásárolt, annak nem izlik a „hivatalos” étel, főként akkor, ha nem szereti. De ez mindenütt így van: aki mondjuk dél előtt 11-kor megeszik egy tábla csokit, az fél egykor nem kanalazza nagy élvezettel a sárgaborsó főzeléket.

Felvetődik az is: vajon okosan, jól vásárolnak-e az emberek? Ez azonban csak okoskodó kérdés, mert a vásárlói szokásokat az üzletek választéka alakítja ki. Ahol például nincsenek primőrök, vagy már nem annak számító vitamindús zöldségfélék, ott kár megkérdezni, miért csokoládét vesz az elítelt. Ugyanez a helyzet akkor, ha csupán egyféle tartós húsáru van, más felvágottnak a nyoma sem látszik. Igen ám, mondják erre a boltosok, a viszonylag kis helye és a nagy és kiszámíthatatlan forgalom nehezen egyeztethető össze. S ez igaz, bár ismert az a módszer, hogy időszakonként felméri egy-egy áruféleségből a várható igényeket, s ekkor még a romlandóbb áru beszerzése sem jelent kockázatot.

Mindezek a megállapítások általában igazak, néha azonban nem. Az az év forgalma alapján lehet csak megítélni a boltosok tevékenységének milyenségét. De talán ők is érzik — vagy ők érzik igazán —, hogy a vásárlás az elítélteknek mindig egyfajta kis ünnep. Tehát rajtuk is múlik, hogy igaz legyen a mondat: vásárolni jó!

— f —

Rövidzárlat?

Tomkócs András a Fővárosi Bv. Intézetben.

— Gondolom, itt a felegyelmi zárkában volt alkalma újra és újra át gondolni cselekedetét?

— Szerencsétlen dolog volt. Magamnak sem tudom megmagyarázni, hogyan jutottam ilyen elhatározásra.

— Mégis, mi volt a célja?

— Semmi! Talán egy kicsit szerettem volna kint lenni, szabadon.

— Az elmúlt esztendőben jó magaviselete és munkája elismeréseként feltételes kedvezményrel szabadult Tökölről. Viszonylag rövid időt töltött kint. Miért?

— Rossz a családi háttér. A szüleim elváltak, anyám alkoholistá, apám idegbeteg. Testvéreim állami gondozásban vannak.

— Úgy tudom, szabadulása után hamarosan újabb bűncselekményt követett el.

— Üzletkebe törtem be... gépkocsikat vittem el, garázdálkodtam.

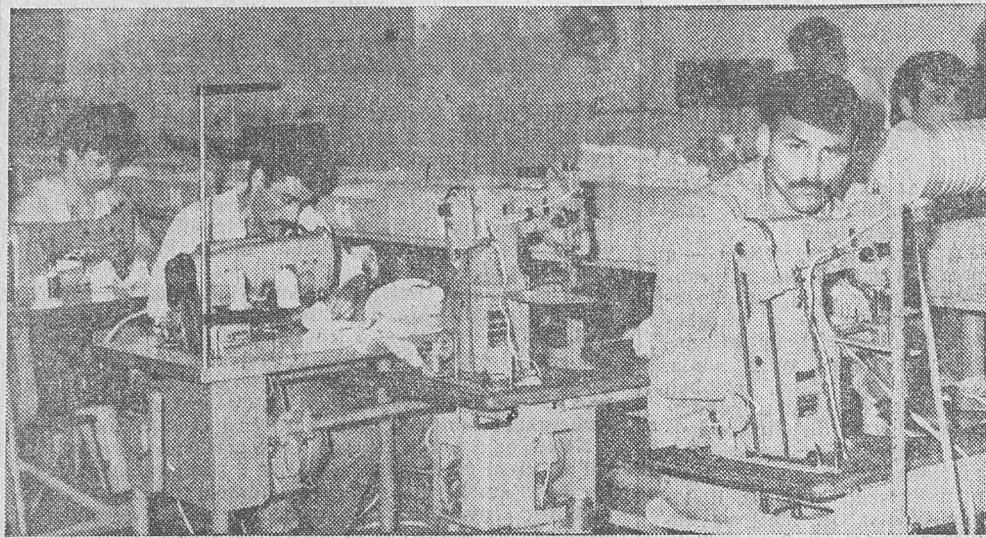
— Ezért vonták felelősségre az újpesti bíróságot?

— Igen.

— Mennyire ítélték?

— Két év tíz hónapi börtönbüntetésre és most ezzel az ostoba cselekedettel újabb éveket szedtem össze. — ZIMM —

Az ítélethirdetés után néhány nappal felkerestem

MÁRIANOSZTRA

Kell egy jó csapat!

Mindnyájan emlékszünk Mánrik Edére, aki egy hős megszallottságával küzdött, megalkodott, taktikázott, szövetkezett, hogy egy csapatot ki-formáljon. A magyar film hőse tisztában volt vele, hogy kell egy csapat, különben nem boldogul az ember.

A bv. intézetekben is elkövetkezett az az időszak, amikor nagyon is előtérbe került a csapatformálás, mert csapat-

tudja, milyen körülmények közepeztette készült, de őszintén szólva, ha tudná, akkor sem érdekelné, hiszen nem ingyen kapja, hanem pénzt ad érte, s ő azért vesz árucikket, hogy használja.

A bv. intézetek gyárai, üzemei közvetve részt vesznek az exportban, és a belföldi piaci ellátásban. És a minőség ma nemcsak jelszó, hanem komor

jára összpontosít, hanem rengeteg külső és belső behatás éri. Egy-egy látogatás, vagy egy-egy levél szinte kicseréli az embert, úgy is, hogy szinte repdes a boldogságtól, de arra is van példa — sajnos —, hogy lelkileg összeomlik. Ezeket a hatásokat kivédeni, megteremteni a naprakész munkakedvet — egyáltalán nem egyszerű dolog.

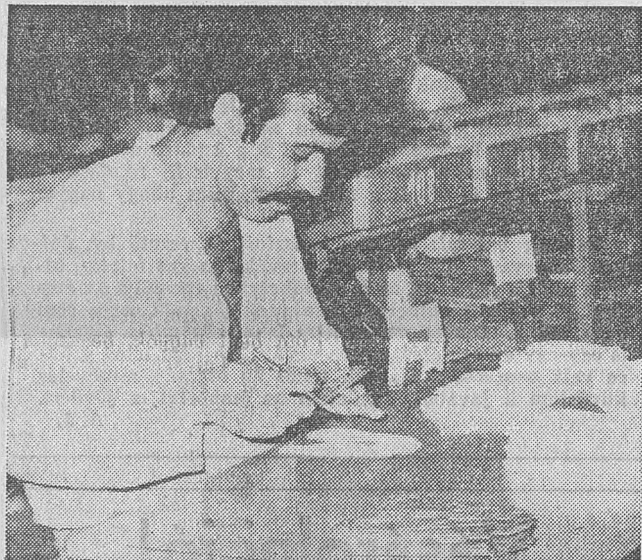
És mégis sikerül! Itt van például a Sabaria Cipőgyár bér munkája, amit Márianosztrán végeznek. Az itteni emberek következetes előkészítő munkájának tudható be, hogy viszonylag rövid idő alatt kialakult egy ütőképű csapat, amely ha nem is hozza még mennyiségben azt, amit elvárnak tőle, de amit megtermel, az minőségi munka!

Az első műszak megszervezését hamarosan követte a második, s ma már a bér munkaadó biztos abban, hogy jó céget bízott meg ezzel a munkával. Ez az üzemszerűleg gyermekcipőket gyárt, s elsősorban exportra! Ahol alapvető feltétel a minőség. És ezt ez az ifjú részleg máris tudja.

De e mögött a teljesítmény mögött hallatlan nagy szervezőmunka áll. És roppant emberismeret, hiszen a csapatformálás első lépése az összejáratás. A bv. intézetek eddig is komoly munkát végeztek, de ami ezek után következik, sokkal nehezebb lesz, hiszen ma már magasabb szinten kell bekapcsolódnunk a hazai — s ezen keresztül —, a nemzetközi munkamegosztásba.

A márianosztrai példa azt bizonyítja, hogy jó szervezéssel, a közösségteremtés rejtett összefüggéseinek ismeretével ezen az újszerű feladaton is sikerrel juthatunk túl.

A. J.

A munkafolyamat minden fázisa fontos

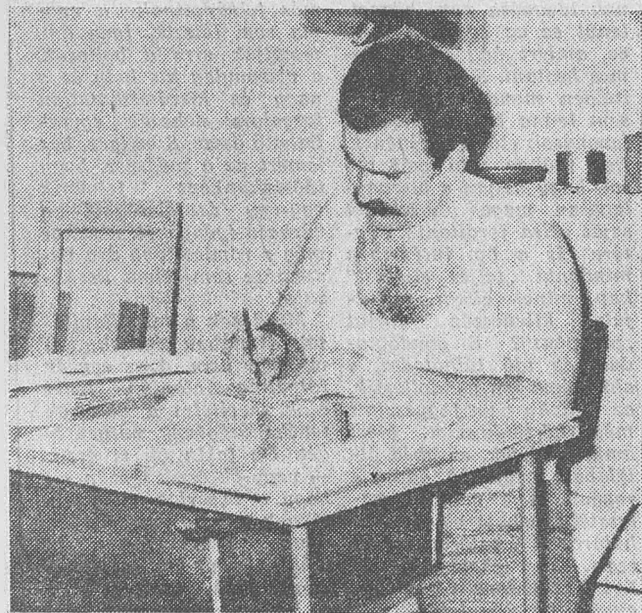
munka, közösségi élet nélkül nem lehet eleget tenni a rájuk váró feladatoknak. Gondoljunk csak bele, hogy azok az emberek, akik a civil életben inkább nem dolgoztak, hanem különféle kisebb-nagyobb bűncselekményekből tartották fent magukat, egyszerre csak azt veszik észre, hogy beleszórtak egy nagyüzembe! El lehet képzelni, hogy mennyire valószínűleg nem érzik helyzetüket. Nos, ebből a tétova embertömegeből kell olyan csapatot formálni, amely képes arra, hogy felvegye a versenyt a „világ színvonalal"! Ugyanis a tét ez!

Minden termékünk, amely elhagyja az üzemet, úgy kerül piacra, hogy a vásárló nem

valóság. A meosok egyáltalán nem azt nézik, hogy milyenek a körülmények, hanem azt, hogy a termék jó-e vagy sem. Ha nem, irgalmatlanul visszadobják.

Mit tehet tehát az üzemszerűség? Azt, hogy a rendelkezésre álló emberekből igyekszik csapatot formálni, úgy, hogy legyenek benne hűvöz emberek, akik viszik magukkal a többieket, tehát már az összeállítás is fontos, s ezenkívül arra is törekedniük kell, hogy a fizetés mellett legyen vonzó, a munkakedvet újratermelő jutalmazási rendszer.

Nem feledkezhetünk meg arról, hogy aki bv. üzemben dolgozik, nemcsak a munká-

A szalagon és kívül egyaránt fontos az emberi tényező, a lelkiismeretes figyelem

A lopás lélektana

Ki lehet próbálni, aki nem hiszi. Az önkiszolgáló közterekben az a gyakorlat, hogy az ember magával viszi saját táskáját, kosarát is. S előfordul, hogy a közértés kosár megteleik, s már csak a sajátba fér el az áru. Mondjuk, egy üveg bor. A minap pontosan ez történt velem, ám a hosszú sorbanállás alatt elfeledkeztem a borról, így a pénztár után jutott csak eszembe: ezt nem fizettem ki. No, most mit tegyek?

Z. az egyik üzem autószerelő műhelyében dolgozik. Egyik barátja panaszkodik neki: nem kap a koscsijához ilyen alkatrészt. Nekünk van a műhelyben, így a válasz. Aztán másnap be is kerül a szerelő táskájába. A portán ismerős van, nincs veszelty. Ehhez már csak az kell, hogy a hónap vége legyen — legalábbis az anyagiakat illetően — és a kísértés sikeres. Újabb alkatrészt, majd megint újabb, s néhány hónap múlva, a lebukás után kiderül a meglepő adat: több tízezer forintot lopott el.

„Profi”, azaz megrögzött tolvaj mesélte mindezt, elismerve a lényegét: a lopás olyan, mint az alkohol; ha egyszer rászokott valaki, nehezen vagy egyáltalán nem lehet leszokni róla önként.

Jó, jó ez egyszer így van. De aztán a maga kárán tanulva, máskor időben abbahagyja. Tévedés, mondaná az említett „profi”, hiszen az ember mindig abban a tudatban lop, hogy ez lesz az utolsó, csak most ne bukjak meg. S ha valóban megússza, jön a ténylegesen következő, az „utolsó”...

Szóval ott állok a közértben, már a pénztár után, s ott a bor a kosaramban. S ebben a pillanatban valaki a vállamra teszi a kezét: fehércöpe nyeres eladó. Az mi, kérde ridegen, metsző gúnnyal a hangjában? Érzem, kiver a verejték, legszívesebben a föld alá süllyednék el. Még néhány pillanattal ezelőtt nem éreztem volna így, hiszen nem tudatosult bennem, hogy nem fizetem. De most már tudatosan tolvaj lettem!

S ekkor berregő, kellemetlen hangot hallok, fél tudattal URH-kocsi közeledtet vélem, de a következő pillanatban felébredtek. Az ébresztőóra megmentett. Ezúttal... — f —

Egészségünkért...

Azt hiszem, az elitáltak egészségügyi ellátása az a terület, amelyet az érintettek részéről a legkevesebb kritika ér. A bv. intézetben dolgozó orvosok és egészségügyi szakemberek olyan szellemben végzik feladatukat, amelyre a hivatásuk kötelezi őket. A beteg itt is beteg, s ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy büntetését tölti.

A maga nemében sajátos terület ez, hiszen itt együtt

leginkább nyugtatókat. S noha az adott pillanatban lehet, hogy igazuk van, egészségben ez is az egészségük érdekében van, ami csak látszatra paradox megállapítás. Miről van szó? Arról, hogy sok embernek, főleg az első büntetésnek nagy idegi megrázkódtatás a büntetőeljárás, a börtönbe kerülés. Ráadásul ezt megelőzően sem éltek éppen nyugalomban. Ezért aztán idegesek, nem tudnak aludni, némelyeknél talán a lelkiismeret is dolgozik. Ha azonban mindez nem kóros mértékű, nagy hiba lenne, ha nyugtatókkal ellensúlyoznák, hiszen a lelki bajoknak az eredőjét kell megszüntetni, a tüneti kezelés ígysis eredménytelen. S ha valaki rászokik a nyugtatókra, akkor egyre növelni kell az adagot, s egy idő után anélkül nem tud aludni, nem tud létezni. Ezért adnak az orvosok csak indokolt esetben és meghatározott ideig.

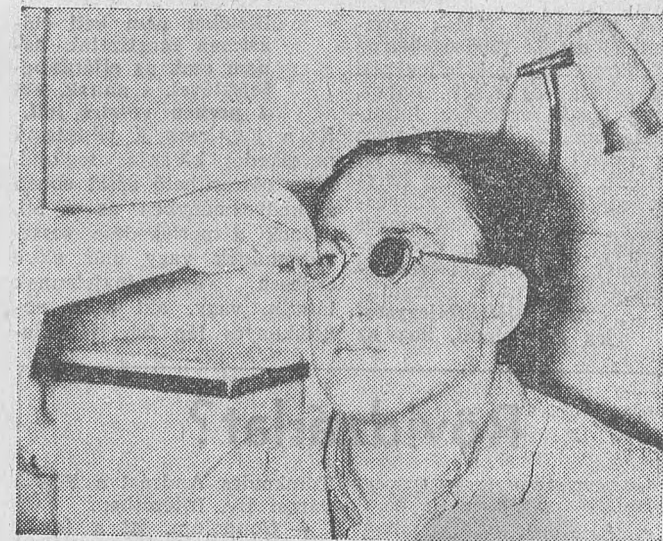

Sok elitáltak itt pótolják a fogait

van az általános orvosi ellátás és a szakrendelés, a szemészettől kezdve a nőgyógyászatig, a fogászatig a bőrgyógyászatig. Bizony, számos elitáltak itt kapja meg az első szemüveget, amelyre már évek óta szüksége lett volna, vagy éppen itt pótolják hiányos fogazatát. S akkor sem mondom nagyt, ha azt állítom: sokan életükben először kerültek orvos szemé elé, először vizsgálták meg tüzetesebben.

Mindezt az elitáltak is tudják, s mégis vannak, akik panaszkodnak, elsősorban arra, hogy nem kapnak gyógyszert,

Van még valami, amit helyes tudatosítani. Nem mindegy, hogy ki, miként kerül az orvos elé. Például, fáj a derekam, alig tudok hajolni, már napok óta. Jelentkezem az orvosnál, de nem olyan módon, mint egyesek teszik: megtagadják a levonulást a munkára. Hogy érthetően fogalmazzak: némelyek már maguk akarják előre eldönteni, hogy ők betegek! Nos, ez sem idekint, sem odabent nem a beteg dolga, hanem az orvosé. Úgy hiszem azonban, hogy az említett problémák nem a lényegyet mutatják, nevezetesen: a bv. intézetekben — miként Sátorajaujhelyen is — minden beteg, rászoruló elitáltak megkapja a szükséges, szakszerű orvosi ellátást. Ez olyan jog, amely mindenkinek jár, ha valóban beteg.

Itt bizony szemüvegre lesz szükség...

Fordított élet (2)

Zoltán elégedetten vette tudomásul, hogy tervének első része remekül sikerült. A látszatot megőrizve sikerült a lány közelébe férköpnie. Ezen a napon minden sikerült, amibe belefogott. Ezért is engedte meg magának ezt az esti kiruccanást. Erre évente legfeljebb két-három alkalommal került sor. Feltűnés nélkül szemügyre vette asztaltársait. Legjobban bájos szomszédnője érdekelte. Tehát nincs randevúja. Szabad. Megközelíthető. Nem csalódott. Középről még vonzóbbnak találta. Szép volt, izgató. A másik kettő azonnal kiesett érdeklődésének fókuszából. Magas, férfias, izmos lányok voltak. Mintha ikrek lennének, úgy hasonlítottak egymásra. Néhány másodpercig zavart csend telepedett közéjük, ennyi idő alatt tudomásul vették a körülöttük történő változást. Megnézték, de nem sok érdeklődést mutattak a társaság egyetlen fiánkjára iránt. A szökek be-

szelgettek egymás között, összeöltözték a szó megszokott fonatát. A fekete hajú nem változtatott testtartásán, elgondolkozva fújta a füstöt. Úgy látszott, önmagával van elfoglalva, s nem érdeklődik mi történik körülötte.

A pirosposztagás öreg pincér hozta a megrendelt italokat. A lány elé hosszú poharat állított. Az aranylő folyadék tetején fehér jégdarab úszkált.

Zoltán megkapta a kávéját, konyakját.

A lány arca bosszúságot tükrözött.

— Valami baj van? — érdeklődött a pincér.

— Jég nélkül kértem.

— Elnézést kérek. Ha kívánja, kicserélem.

A lány föltalálta magát. Kezébe fogta a kanálkát, egyetlen mozdulattal kihalászta a limonádében fürdő jégdarabot. Az olvadó jégdarabkát a tányér szélére helyezte. Ebben a pillanatban gondatlan, kényeskedő kislánynak látszott.

Zoltán nem vette le tekintetét a lányról.

A lány megérezte, hogy figyelik. Kerekre tágult szemmel, mint aki nem ért semmit, szomszédjára emelte tekintetét. Szemöldökének keskeny íve megrándult, enyhén rosszállást fejezett ki. Zoltán először nézhetett a szemébe. A mélybarna, kifejező tekintetű szemet hosszú, fekete szempillák árnyékolták. Iríszén apró pontocskák táncolt. Egy pillanattal egymásra néztek, aztán elkapta tekintetét. Felvette azt az öntudatos, elutasító tartást, ami azokra a nőkre jellemző, akik tisztában vannak a maguk értékével.

Zoltán megérett a jelzést. Jó emberismerettel rendelkezett. Értette az emberi viszonyokat meghatározó érzések gazdag árnyalatait, fel fogta a külső megnyilvánulások apró jeleit, megfelfedező jelzéseit. Idegvégződésai fölfogták a láthatatlan hullámok rezgéseit. Ezek a megérezések mindig megbízhatóan jelez-

ték, hogy meddig mehet el a közeledésben.

Ismerete önmagát, tisztában volt valamennyi előnyös és előnytelen tulajdonságával. Rendelkezett azzal a ritka képességgel, hogy önmagát a külső szemlélő tárgyvilágosságával nézze. Nem volt különösebben jóképű, férfias alkat, de a nőknél sikere volt. Nem néztek át rajta. Személye, közeledése mindig valami aktív reakciót váltott ki. Megvolt az egészséges önbizalma, ezért sokan nagyképűnek tartották. Ha akarta, könnyen megkedveltette magát.

Maga előtt sem titkolta, hogy szomszédnője tetszik neki, meg akar ismerkedni vele. Ez nem bűn. A lány tartózkodó viselkedését természetesnek tartotta, sőt, még jobban föltűnővé érdeklődését. A lány valóban nagyon csinos, még több is annál, szép. Talán szebb nők is akadnak a teremben, de érdekesebb aligha. A tetszésnek és érdeklődésnek ebben a stádiumában vak és elfogult maradt. Az emberek kritikai érzéke sokszor csak erőteljes külső vagy belső hatásokra lép életbe.

NYÍREGYHÁZA

A könyvtár és a helyi stúdió szerepe

Az elmúlt évek tudatos és tervszerű könyvtárfejlesztő munkája meghozta gyümölcsseit. Ma már elmondható, hogy a nyíregyházi bv. intézet könyvtárában található 4300 kötet könyv nem hever télenül a polcokon, hanem értő kezek nyúlnak értük. Ez az évenkénti frissítésnek, sejtetésnek köszönhető, no, nem azért, hogy hódoljanak a divatnak, hiszen a könyvek birodalmában nemcsak az a jó, ami új, sőt, vannak a régiak között megunhatatlan

könyv, mert örömmel szögezhettek le, hogy a nyíregyháziak szeretnek olvasni. Ahogy Budai Zoltán könyvtáros elmondta, 293 beiratkozott olvasójuk van. És ezek az emberek nemcsak beiratkoztak, hanem hordják-viszik, kölcsönzik a könyveket. Ez, többek között, azért is nagy szó, mert az intézet csaknem minden zárkájában található televízió, rendszeresen hallgathatják a rádiót, a helyi stúdiózenét, különféle összeállításokat közvetít, tehát lát-

vőre. Azt hiszem, ezt az elmentmondást úgy lehet feloldani, hogy ismerjük azt a szokást, miszerint legszebb ajándék a könyv. Márpedig itt is szokásban van az, hogy egy-egy jeles napra — névnap, születésnap — innen is könyvet visz a posta a szeretett hozzátartozóhoz.

A könyvvásárlásra is lehetősége van az itteni embernek, évente négyszer hoznak be könyvjutalmat, annak figyelembevételével, mi is érdeklő az itteniek. Ennek kapcsán el lehet mondani, hogy jó az előkészítés. Ezt bizonyítja az is, hogy egy-egy könyvvásáron húszezer forint értékű könyv lel gazdára. Mint említettem, kapások a drága könyvek és az ifjúságnak szánt olvasnivalók. Ez utóbbi tény azt jelenti, hogy az apák gyermekeikre is gondolnak, amikor a könyvvásár választékát böngézik.

Az is ismeretes, hogy az intézeti könyvtárnak sem közömbös, hogy milyen eredménnyel zárul egy-egy könyv-, illetve lemez- és kazettavásár. A százalékból, vagy pontosabban jutalékból ismét könyv lesz, amely már az intézeti könyvtár könyvtárlományát gazdagítja.

Mint a könyvtárbeli beszélgetés során kiderült, az itteni emberek is elsősorban a szépirodalmi alkotásokat keresik, verseket, regényeket, novellákat, de vonzódnak az izgalmas, kalandos történetekhez is.

Persze, mint minden intézetben, itt is vannak kezdő olvasók, akik a meséket, a képes, rajzos olvasmányokat keresik. Magukat ajándékozva meg, így pótolva, amit szüleik elmulasztottak.

Egy-egy könyvvásár eredménye húszezer forint! Azaz évente nyolcvanezer forint értékű könyvet, lemezt, kazettát adnak el. Ez azt is jelzi, hogy az itteni üzemi jókereseti lehetőséget ad. Akik szorgalmasan élnek is vele, azok könnyen kifizetik az említett summát. Ezzel nemcsak magukat, hanem hozzátartozóikat is örömhöz juttatják. Mert az ajándék egyként örömet okoz, aki adja, és annak, aki kapja. Egy-egy alkalomhoz illő szép könyv, főleg, ha időben érkezik, több mint egyszerű ajándék. Hordozhat üzenetet is. Mármost a szív üzenetét. S ezáltal még jobban megerősödik az az érzelmi kapcsolat, amelynek ki kell tartania a szabadulást.

Az üzenet, a jelzés, az információ egyre nagyobb sze-

A helyi stúdió rendszeresen önálló műsorokkal jelentkezik

repet kap életünkben. Nincs ma már olyan kicsi, vagy nagy közösség, amely nélkül meglegne. Nem véletlen az, hogy megnövekedett a helyi stúdiók szerepe abban, hogy információt ad, hogy tájékoztat. Egy-egy közösség hétköznapijainak kiegyensúlyozottságát mi sem garantálja jobban, mint az, ha — jelen esetben — az intézet vezetői felhasználják stúdiójukat arra, hogy mindenről tájékoztassák az embereket. Nyíregyházán ezzel tisztában vannak. Egyre több közleményt adnak ki, s egyre több az olyan riportszerű beszélgetés, amely azt hozza nyilvánosságra, hogy mi is foglalkoztatja az embereket. Mindez egyáltalán nem öncélú dolog.

Persze, az is hozzátartozik, hogy a nyíregyháziaknak kiváló, korszerű stúdiójuk van, alkalmas arra, hogy betöltsék hivatását.

Jó néhány évvel ezelőtt még arra panaszkodtak az intézetekben, hogy sajnós, nincs pénz korszerű eszközökre. Ma már — szerencsére — ezen túl vagyunk. Legtöbb intézetünkben meghonosodott az ipari — vagy mezőgazda-

sági — termelés, s az üzemek nemcsak munkaalkalmat, hanem pénzt is teremtettek. Ebből a pénzből jut — többek között — erre is.

De arról soha nem szabad elfeledkezni, hogy minden korszerű hírközlő eszköz annyit ér, amilyen eredményeket érünk el vele. Ha úgy használjuk és arra, amire szerkesztették. Azaz a gondolkodásmódnak is kell változnia, mert egy régi vágású beidegződés képes arra, hogy tételesre kárhosszra s ezzel kiiktassa az információs láncból. Ha ez így történne, akkor megint lábra kapna a szóbeszéd, a megalapozatlan híresztelés, amely csak zavart kelt.

Azok az intézetek cselekednek bölcsen, amelyek nemcsak megszerzik a kor technikai vívmányait, hanem a szó igazi értelmében bírtokba is veszik és használják. A stúdió berendezései nemcsak arra alkalmasak, hogy zenét közvetítsenek, ez is kell, hanem arra is, hogy valódi, fontos, közérdekű híreket, közleményeket, információkat juttassanak el az emberekhez.

A. J.

TIPPELTÜNK!

Szép számban érkeznek a szelvények vb-totónkra. A tippelők és a mi bosszúságunkra az első forduló 12. sorszámú mérkőzésénél sajnálatos hiba történt: a Szovjetunió—Magyarország mérkőzés helyett szovjet—portugál találkozó szerepelt. Elnézést kérünk, s egyben közöljük: ez mindenkinél találatnak számít majd.

Amint a totó jellegéből kitént: értékelésre csak a vb befejezése után kerülhet sor, akkor viszont hamarosan. Ahogy a beküldött és eddig beérkezett szelvényeket néztük: a tippelők igazi szurkolók is, hiszen válogatottunknak nagy bizalmat szavaztak, sokan várják továbbjutásunkat.

Szóval tippeltünk, most már a csapatokon a sor, hogy — kissé humorosra fogva — eltalálják tippjeinket.

— Előbb azt mondta, Szenes kolléga.

— Nem egészen azt értettem. Mindössze annyit igaz, hogy több rendezvényen együtt léptünk fel.

— Milyen minőségben szerepelt?

Vontatott, elnyújtott hangon válaszolt.

— Énekesnő vagyok.

— Valami hasonlót sejtettem.

— Miből sejtette? Nem érttem.

— A fellépése, megjelenése azt sugallja, hogy művész. Nem is tudom elképzelni másnak. Mondjuk, titkárnőnek, egyetemistának. Van magában valami, ami magának vonzza a szemet. Mással is így van-e, nem tudom, a megállapítás szigorúan rám vonatkozik.

Kedves, nyílt mosoly ömlött szét arcán.

— Azt hiszem, túloz.

— Komolyan mondom. Ha kívánja, letezem a nagyesküt.

Elhítte. Nem tiltakozott. A szép nő megszokják, természetesen tartják, hogy tesszenek a férfiaknak.

Bordács László

Vác

(Folytatjuk)

„Imádtam” a családját

Gyuláról érkezett levél tőle. Gyula, Béke sugárút, olvastam a feladót. Első gondolatom az volt: eladták a régi házat, helyette a történelmi múltú városban vettek másikat. Felidéztem egykori szavait, a még odabentiekét: „Ha egyszer eljössz hozzánk, nem azért, hogy dicsekedjék, de van, szóval, van pénzünk bőven. Az asszony most is cirkot termel, mikorra hazamegyek, már fizetik. Négyéves a Ladánk, ki kéne cserélni. A magunkfajta dolgos embereknek az autó is duplán öregszik. Igénybe van véve, mint a két tenyerünk. De az asszonyra hogyan bízhatnék ilyesmít? Majd ha hazamegyek. Rám vár ott minden... De akkor aztán lesz örömmünnepe, egy teljes hétig, ha úgy lesz kedvem. Miért ne, ha van rá pénzünk?” Amikor kibontottam a levelet, mellette vágott a felismerés: Börtönből írt! A levélpapíron a bélyegző mindent megmagyarázott. Ezernyi gondolat kelt életre bennem a pillanat tört része alatt. Vajon mi történhetett, hogy ismét elvesztette a szabadságát? Eppen ő, aki annyira vágyott vissza a családjához?! Imádtam a feleségét, a gyerekeket. Rajongással beszéltem rólok.

Töprengve, kedvetlenül olvastam levelét.

„Drága Barátom!

Sajnos, ismét bent vagyok. Az juttatott ide, akit a legjobban szerettem, a feleségem. Ilyen az élet! Neki köszönhetek mindent! Először „refj” alá helyeztettem, most pedig hatvan napot kaptam miatta. Amióta bent vagyok, beadtam a válási keresetet, egy hét múlva lesz a tárgyalás. Szeretnék ott lenni, de csak úgy engednek el, ha van a letétemben pénz. Az pedig nincs! Az asszony az utolsó fillérig elszedte tőlem minden pénzt. Benned édes barátom, minden reményem! Ha te nem segítesz, nem segít senki sem! Kérlek, küldj ezer forintot, hadd kérjek megszakitást, hadd menjek el a tárgyalásra! Látod, ilyen az én sorsom, az ember sohasem tudja, kibem bízhat... No, de, ha kimegyek, megtanítom őt! A pénzt, amit küldesz, amint kint leszek, azonnal visszaadom.”

Többször egymás után elolvastam. Hirtelenjében nem tudtam mitévő lenni. Azt éreztem, hogy pénz nem küldök neki, bár a miértje teljes pontossággal még nem fogalmazódott meg bennem. Egyszerűen csak éreztem: nem szabad bíznom benne! Sántit a dolog... De tudni akartam, hogy mitől? Mintha semmit sem tudnék, felkerestem a feleségét. A csengetésre fáradt, megviselt asszony nyitott ajtó. A jobb karja vállig gipszben. A férje után érdeklődtem.

— Magának is tartozik? — szólt meg nagysókára. Szemében ideges vibrálást fedeztem fel.

— Sokan jönnek, hogy adjam meg a pénzt, amit kölcsön kért tőlük.

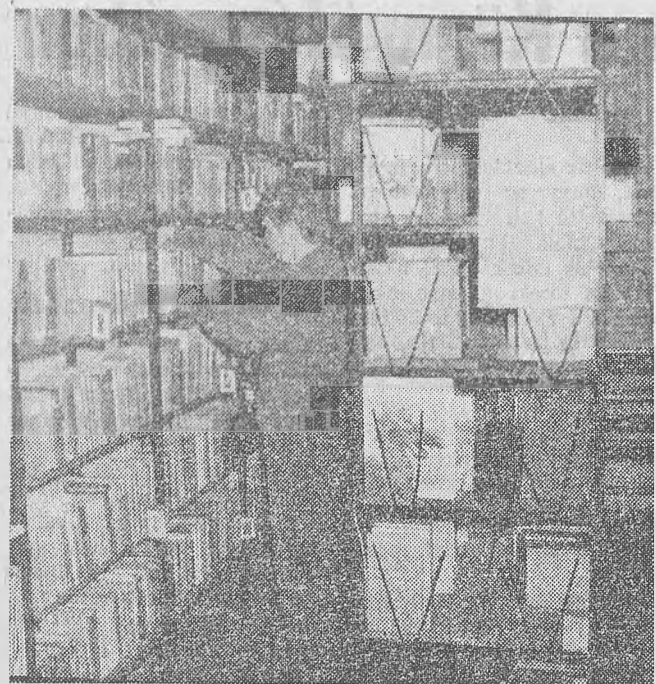
— Nekem nem tartozik — mondtam —, én csak beszélni szeretnék veled.

— Börtönben van — mondta és a könny már buggyant is ki a szeméből.

— Mindennap részeg volt, ütötte a gyerekeket — mondta és felemelte a karját —, látja, ezt csinálta velem. Látni sem akarom őt! Ha beszélni akar veled, menjen le Gyulára —

mondta, de már tudtam, ezsem ágában sincs Gyulára utazni, s úgy éreztem nem erkölcsi kötelességem kölcsönözni azt a bizonyos ezrest...

R. R.

Nagy népszerűségnek örvend a könyvtár, hiszen csaknem háromszáz beiratkozott olvasója van

lan könyvek, ilyenek a világ- és a magyar irodalom klasszikusai, regények, versek, novellák. De ha a tartalom nem is, a kötés elavult a használatban, megkopik, s már nem is olyan élvezet kézbe venni, ezért kell kivonni a kölcsönzéstől az elhasznált, káros, elrongyolódott könyveket.

Szerencsére ma már a könyvkiadás is felismerte, hogy a klasszikus alkotások iránti igény nem csökken, s ezért újra és újra kiadja a legszebb, legjobb könyveket, vagyis ma már lehet pótolni a klasszikus, örökérvényű könyveket is, nem úgy, mint néhány évvel ezelőtt, amikor országos botrány robbant ki amiatt, hogy például Petőfi-kötetet nem lehetett kapni!

Ma, legalábbis a városokban, jó a helyzet. Egyként kaphatók a hazai és a külföldi remekművek. Kell is a jó

ni és hallani lehet. És mégis ennyire ki vannak éhezve az emberek a betűre. Ez is azt bizonyítja, hogy a jó könyvet nem kell félteni semmitől, az megtalálja mindig is az olvasóját. A rossz, unalmas könyvet pedig nem kár, ha ott porosodik a könyvesboltokban, vagy a könyvtárházak raktáraiban. Vagy pedig, ha — véletlenül — könyvtárba kerül, s netalántán ki is kölcsönzi valaki, az teljes joggal dobhatja félre.

Talán nem tévedek túlságosan nagyot, ha azt mondom, hogy ebben a nagymértékű kölcsönzésben az is szerepet játszik, hogy alaposan megnövekedtek a könyvárak. Ma már 50-60 forint egy-egy könyv ára, s ha valaki megteheti, akkor inkább kölcsönzi, mint megveszi, hiszen a pénz kell másra. Furcsa elmentmondás ebben az, hogy a drága könyv inkább talál ve-

Határozottan érezte, sejtette, hogy ez a nap más lesz, mint a többi. Ebredéstől kezdve, amibe csak belekezdett, minden sikerült. A szórakozóhely sajátos hangulata, a zene varázsa, a lány felbukkanása hozzájárult, hogy érzelmi külépjenek a józan-ság korlátai közül, nagyobb hőfokon égjenek.

A zenekar a műsor előtti utolsó számot játszotta.

— Bocssáson meg — hajolt a szomszédnőjéhez. — Innen jobban látni. Ha akarja, szívesen helyet cserélek.

— Köszönöm, nincs rá szükségem. Innen is jól látok. Az első próbálkozást elhárította, de Zoltán megízlelte a lány hangját. Mély volt, telt és gazdagon árnyalt.

A lány újabb cigarettát vett elő. Zoltán kihasználta a kínálkozó alkalmat, azonnal tüzet adott. A lángazonnal fellobbant és a fekete fecske engedelmesen odahajolt a parázs fölé. Egészen közel hozzá, orrát megcsapta a női haj izgató illata.

A cigarettá fölpárolgott. A hölgy kurtán bólintott. Arca továbbra is zárkózott maradt, idegesítően közömbös.

Szene az elomló függönyök ráncait figyelte.

Zoltán megpróbált társalgásba kezdeni.

— Nagyon dicsérik a műsort — kezdte nem túlságosan találékonyan. Amit mondott, abban nem volt biztos. Elolvasta a tablót. A fellépő művészek között személyné ismerőst fedezett fel. Szenes László nevét olvasta.

— Nema tudja, kik lépnek föl?

— Nem tudom — hangzott a kurtá válasza.

— Mindig ilyen kedvetlen?

— Tessék?

— Ilyen csinos archoz nem illik a rossz kedv.

— Zaklatni idegen nőket, illik?

— Rendre utasít?

— Óriási felfedezés — mondtá gúnyosan. — Magától jött rá?

Határozott hangja elárulta, hogy azok közé a nők közé tartozik, aki képes magát megvédeni a tolatkodóktól.

Zoltán megsértődött. A nyílt visszautasítás lehűtötte, kettévágta a közeledési szándékot. Utálatos teremtséggel gondolta. Sokat képzel magáról. Bosszúsága ellenére is maradt benne annyi jóérzés,

hogy nem kísérletezett tovább. Ha nem, hát nem. Senkire nem lehet erőszakkal rákényszeríteni. Tüntetően elfordult. Nézelődött, várta a műsort. Ha jó, végignézi. Megszíja a konyakot, elidőzik még egy darabig. Holnap délelőtt úgyis kialhatja magát. A téli szünetből hátravan van még két nap.

A világítás ebben a percben megváltozott. A lámpák egy része kialudt, a tompított fény árnyékokat terített az asztalokra. A vendégek arcvonásai elmosódtak, a varakozás csöndjében megcsörrent az üveghez koccanó pohár. A reflektor táncoló fénycsóvjára megállapodott a dobogó fölött. Megkezdődött a műsor.

A lány egyenesen tartotta csinos fejét. Szája szögletében finom mosoly bújkált. Annyira szép volt, hogy a férfi elfordította a fejét. Nem fog egy hideg szobor lába elé borulni, gondolta tehetetlenül.

Alig halt el az utolsó taps, máris halk vidámság hullámozott végig a közönség sorai között. A reflektorfényben Szenes László fanyar arca bukkant fel. A táncos energiás léptekkel patant fel a dobogóra. A vidám

Munkaalkalom van, de...

Felkészülés a szabadulásra

Ha nincsenek is a birtokomban hajszálpontos statisztikai adatok, tájékozódás és tapasztalatszerzés útján néhány tény mégis biztosan megállapíthatunk. Így mindenekelőtt azt, hogy a szabadulók jelentős része senkire sem számíthat anyagilag és többnyire erkölcsileg sem, ha kilép a börtön kapuján. Kevés embernek van önálló lakása vagy bérleménye, s végül alig fordul elő, hogy olyan munkahelyre megy dolgozni, ahol számára a munka örömet okoz, vagy legalábbis sívesen csinálja. Ha mindehhez hozzátesszük, hogy eközben magával viszi nem éppen szívdertítő előéletét és tartozásait, akkor világos mindenki előtt: a visszailleszkedés útja sokkal nehezebb, mint a bűnözéshez vezető.

A beilleszkedés nem könnyű

Ennek a már említett okokon kívül lélektani eredője is van. Abból a megfogalmazásból táplálkozik, mely szerint a bűnelkövetés is egyfajta „üzlet”. Elkövette a bűncselekményt, ezért megbüntették, vagyis a szabadulás pillanatában ki van egyenlítve a számla. Még tovább megyek: az a nézet is tartja magát, hogy csak a szabadságvesztés az igazi büntetés, a többi lényegtelen. Itt mindjárt kiszűrhető egy szépszájú csoport; azok, akiknek kitiltása, rendőri felügyelete, pártfogó felügyelete, illetve kedvezménye van. Ezen intézkedések, mellékbüntetések — nem véletlen az elnevezés — különböző mértékben és módon, de joghátrányt — ebből következően életbeli hátrányt — jelentenek. Mert mi más az, amikor a szállás előtt megjelenik a rendőráutó, hogy nem látogathatom az adott helységben a rokonaimat, hogy nem mehetek oda szórakozni, ahova akarok, ha bűncselekmény történt a környezetemben, elsőnek engem gyanúsítanak stb.? Miután mindegyik célja az, hogy valamilyen módon ellenőrizze a szabadulót, az a bent elképzelt „elvonulás”, a tiszta, új élet meghirdetése bizonyos értelemben lehetetlen. Bizony, amíg ezek valamelyike fennáll, nincs mese, vállalni kell az előéletet, azt, hogy — a számomra nem éppen kellemes — nyitott életet éljek. Tehát anélkül, hogy érintettük volna a korábban jelzett hármaskörrel, nekik még ezzel is számolniuk kell. Élesebben fogalmazva: azzal még nem ér véget a büntetés, hogy letelt a szabadságvesztés. Vagy másként: a szabadulással kezdetét veszi — veheti — a visszailleszkedés, de ez egy folyamat, amelynek sikere az idő múlásával arányosan nő. Nyilvánvaló persze, hogy több nehézséget jelent egy kitiltás, mint a pártfogó felügyelet, amely nemcsak ellenőrzés, nemcsak követelmények támasztásából áll, hanem segítőt is tartalmaz, s a hátsó szándék nélküli szabadulónál ezek dominálnak. De amikor e hátrányokról beszélek, nem mondom újat azoknak, akik már „jártak ebben a cipőben”. S mégis, ők is, meg mások is idebent egyszerűen nem veszik komolyan e szabadulás utáni időkre utaló feltételeket. „Csak egyszer teljen le a büntetésem” — ez a vezérgondolat, s aztán, amikor kint vannak, hőkönnnek meg: hát ez ilyesmikkel jár? Ismerős a kép: Z. ott zokog örömeiben a bv. bíró előtt, mert megkapta a feltételest, esetleg úgy, hogy átminősítették. A vártnál korábban szabadul. Már nem is figyel arra, hogy milyen magartási szabályokat szabtak feltételként, mindenre bólogat, szinte mámoros. Aztán két hónap múlva már újra bent meséli, hogy azok a fránya előírások akadályozták őt a kintmaradásban. S azt hiszem, ez a lényeg: e joghátrányok, illetve életbeli követelmények „nem derült égből villámcsapásként” érik az embert, hanem nagyjából-egészéből előre kiszámíthatók.

★

Térjünk vissza az említett hármaskörre, nem feledeve, hogy az előbb részletezett csoportnál mindezek fokozottan jelentkeznek. Az, hogy nem számíthat senkire anyagilag, erkölcsileg — s itt egy igazi barát, társra gondolok — annyi módosításra szorul, hogy a fiatalabbak a szülőkre talán mégis támaszkodhatnak, feltéve, hogy azok erkölcsileg olyanok és anyagilag jól állnak. De ha az átlagot akarom megragadni, nem feledkezhetem el arról, hogy a bentlétők többségének vagy a nevelőotthon volt a „szülője”, vagy a szülők elváltak, új családokat alapítottak, és sajnos az sem ritka, hogy maguk a szülők is útközben a törvénnyel. Megvallom őszintén, igazán megoldást eme magányos helyzetre nem tudok, s hajlok arra a megoldásra, amit a többség keres: a másik nemből találni társat, mégha az laza élettársi kapcsolat is. Tudniillik mindenkinek, de a szabadulónak főképpen, tartoznia kell valakihez, s a „kocsimabarátnak” minden más kapcsolat jobb. Igen ám, de nem mindegy, hogy hol, milyen körülmények között ismerkedünk meg valakivel? Az éjszakai mulatóban aligha találjuk meg azt a társat, akire szükségünk van. Bármilyen furcsa, még e téren is a munkahely felé mutatnak a jelzők...

Lakás és család

Lakás. Bár kétségtelen, hogy sokan várnak lakásra, ez igazán nem más, mint pénzkérdés. Márpedig a szabadulónak ebből van a legkevésbé. S egy ideig ebből is lesz. Szerencsés dolog, ha a társnak választott hölgynek — vagy úrnak — van lakása. Csakhogy ez kétségtelen sok baj forrása lehet. Az hagyján, hogy mondjuk a hölgy vállalja a szabaduló előéletét,

a büntettségét, hogy övé a lakás, de akkor ki hordja a „nadrágot”? Világos tehát, hogy ilyenkor nem két egyenrangú és jogú fél szerződése kötődik meg, s ezt az alárendelt fél egy idő után érthetően nehezen viseli. S elég egy szokványos hétköznapi szóváltás, könnyen odamondják: „mehetsz oda, ahonnet jöttél!” S ha még először nem is gondolja komolyan, a másikban ott marad a túska, ha úgy tetszik, fájni kezd az igazság! Most kapásból eszembe jut néhány konkrét eset, amikor a szabaduló a bv. intézetből egyenesen a „távkapcsolat” alanyához ment lakni, s néhány hónap vagy év után tragikusan véget ért az együttélés. Mert hát két ember — függetlenül az előéletüktől — szeretheti, megszeretheti egymást, de mindig ott van a másik családja, kiterjedt rokon kapcsolata, s ők már sokkal kritikusabbak, nem érzelmi alapon közelítik meg a szabadulót. Például soha nem tudom elfelejteni a következő esetet, amelyet igazán nem riogatásként mondom el, csupán tanulságul. Z. feltételezésből megelente feleségét. S milyen a sors: vagy 10 év után elmebeteg rövid tartamúra. Megismerkedett egy lánnyal — nálánál jóval fiatalabban —, aki elvitte szüleihez is. Aztán leveleztek, látogatták őt és természetesen az egyik szabadság idején még a házasság is megtörtént. Hát ez bizony nagy szerencse egy feleséggyilkosnak, mert, ugye, lehet szépíteni, de az volt. Majd eljött a feltételes kedvezmény ideje. S egy éven belül a tragédia: apózával összekülömbözött és ütött. Súlyos testi sértés lett volna a vád és a mintegy ötévi kedvezmény elvesztése. Ezt már nem vállalta és önkézzel vetett véget az életének. Szóval, ha nem is ilyen tragikus kifejeletű az ilyen vagy hasonló párválasztás, de nagyon megfontolandó az azonnali odaköltözés. Emlékszem, jómagam figyelmeztettem is erre Z.-t, mondván: járjon együtt a lánnyal, és ha, mondjuk, egy év után is öt választás — azaz szabad körülmények között is megismeri —, akkor ásó-kapa-nagyharang.

A legfontosabb

A végére hagytam a felsorolásban a munkahelyet, bár fontosságában az első. Ettől sok minden függ. Az elmúlt időszakban ezzel kapcsolatban komoly kutatást végeztünk. Ami kiderült: munkahelyek, munkaalkalom van, sőt a szabadulókat foglalkoztató cégek többsége szállóval is rendelkezik. Csak hát azt is tudni kell: ezek a munkahelyek olyan munkakörben foglalkoztatnak szabadulókat, amelyek nem kapnak más szabad munkavállalókat. Mert a munka, a munkakörülmények nehezek, több műszakosak. Általában segédmunkásokat keresnek, illetve betanított munkásokat, vagy legalább a betanítást megigérik. Vagyis gyorsan, könnyebb, jobb keresetű munkakört nehéz találni. Persze voltak és lesznek szabadulók, akik ezt megértik és hosszú távon gondolkodnak. Tudok olyan volt elítéltről, aki segédmunkásként kezdett a Taurusban és öt év múlva csoportvezető lett, akkor, amikor megkapta a mentesítést. Kezdetben szállón lakott, majd IBUSZ-lakásban és most már vállalati támogatással lakás vásárlásán gondolkodik. Mégha nem is tipikus példa, az elképzelése követendő: az első időkben megkapaszkodni, az olcsó, ám közel sem ideális szálló és a biztos kereset mellett. Azt is elmondta: ott a szállón és a munkahelyen több hasonló sorsú társa volt, de szinte mind egyikük „megpattant” néhány hónap múlva, s talán már ismét idebent vannak. Hogy miért? Például azért — válaszolta a kezére mutatva, mert nagyon piszkos munkahelyen dolgozunk, szinte nem tudom a kezemet tisztára mosni. — De most már — jelképesen is — tiszta a keze. Az is tény: van olyan elítelt — szabaduló kör, akik iskolázottabbak, például érettségizettek. Nekik még nehezebb a helyzetük, hiszen joggal mondhatnák egyébként, hogy ők igényesebb munkára alkalmasak. Többnyire hiába van így, a kezdet nekik sem tartogat irodai munkát, hiába voltak például a bv. intézetben „irodisták”, nevelő írások stb. Ha úgy tetszik, a ranglétra legalsó fokáról kell indulniuk, de kétségtelen, hogy előbb feljebb kerülhetnek. De az előbb — nem néhány hét. A jövő itt csak egy lehet: a bv. intézetekben minél több olyan tanfolyamot, betanítottmunkás-képzést kell indítani, amelyekből kint meg lehet élni. Ez, persze, feltételez legalább nyolc általánost, s valamiféle érdeklődést, készséget.

Jobb az állandóság

S még valami. Ezek a szabadulókat foglalkoztató cégek — éppen a munkakör jellege miatt — számolnak azzal, hogy a hozzájuk érkezők egy része előbb-utóbb elmegy. S ez önmagában nem baj. Csakhogy ezt az időt nem hetekben kell mérni. Addig maradjon a szabaduló, amíg másik, jobb, és főleg végleges — véglegesebb — helyet nem talál. Mert egészen más úgy keresni a munkahelyet, hogy közben már dolgozom és van hol laknom. Az első hónapok semmiképpen sem alkalmasak a vándorlásra. Ilyenkor mindenben valami állandóságot kell keresni! S itt nincs ellentmondás.

★

A fentiekben leírtakat lehet vitatni, megállapításával vitatkozni. De mindezekre nem gondolni, az több, mint hiba. Az esetek többségében végzetes mulasztás...

—f—

Múlt és jelen

Tanácskozás a Könnyűféműben

Kriminálpszichológusok, kriminálpedagógusok keresték fel a közelmúltban a Székesfehérvári Könnyűféművet, hogy a helyszínen tanulmányozzák a hetvenes évek elején bevezetett utógondozási rendszert, véleményt cseréljenek az üzem vezetőivel és Csenda Károllyal, akinek a személyét, úgy érzem, lapunk olvasóinak felesleges részletesebben bemutatni, hiszen kö-

ki sem foglalkozott gondoljakkal.

Arra az elhatározásra jutottunk, hogy az utógondozást szervezetté kell tenni. A szabadultaknak mindenekelőtt otthon és munkát kell biztosítani, s törekedni arra, hogy befogadja őket a gyár kollektívája. Így hoztuk létre utógondozási intézményünket, amelynek vezetője Csenda Károly lett.

Juhász János, a KÖFÉM akkori igazgatója, aki sajnos ma már nem lehet közöttünk, a Könnyűfémű lakótelepén háromszintes épületrészt bocsátott a szabadultak rendelkezésére.

Természetesen a Heti Híradó is bekapcsolódott e páratlan és nagyszerű elképzelés megvalósításába. Riportsorozatot készítettünk, amely átfogóan bemutatta a Székesfehérvári Könnyűfémű tevékenységét.

Személyesen az intézetekben

Kiss Lajos, a KÖFÉM gazdasági igazgatója tájékoztatta a megjelenteket

zel másfél évtizede közvetlenül ő foglalkozik a szabadultak napi problémáival.

A magyar ezüst „fellegvárát” Kiss Lajos gazdasági igazgató mutatta be. Elmondta, hogy négyezer embert foglalkoztatnak, termékeik, a világ számos országába eljutnak. A gyár építésével, későbbi bővítésével párhuzamosan dolgozóiknak korszerű lakótelepet építettek. Az ABC-áruházról a fodrászszalonig, az óvodától a fedett sportcsarnokig, a több tízezer kötetes könyvtárról a diszkóklubig mindennel rendelkeznek. Horgasztanyájuk, hétvégi pihenőtelepük, üdülőjük van a közeli Velencei-tó partján.

Felvetődik a kérdés — folytatta tájékoztatóját a gazdasági igazgató —, miként kezdődött a börtönből szabadultakkal való szervezett törődés. A jogpolitikai elvek kimondják: a bűnüldözés elleni küzdelem mindenekelőtt akkor eredményes, ha elsősorban a bűncselekmények megelőzésére irányul. A megelőzés a szervezésen és a nevelésen nyugszik. Ez vonatkozik, többek között, a szabadságvesztés büntetésüket letöltő személyek irányított utógondozására is.

Szervezett utógondozás

A megye párt, állami, rendőri, ügyészi, bírói büntetés-végrehajtási vezetőinek bevonásával, segítségével, 1971-ben megvizsgáltuk, hogy gyárunkban ezek az elvek hogyan valósíthatók meg.

A KÖFÉM-ben ezt megelőzően is több szabadult jelentkezett munkára. Alkalmazásuk előtt nem zárkoztunk el, ha elvégezték az általános iskola nyolc osztályát és egészségi állapotuk megfelelő volt Viszont ha felvettük őket, a későbbiekben különösebben már sen-

re. A rászorulókat azonnali pénzsegélyben és étkezési jegyben részesültek. Többen mondták és mondják ma is, ez nem munkásszálló, szálloda, hanem lakás, otthon.

Az adatok kedvezőek

Csaknem másfél évtized alatt 869-en jelentkeztek munkára a KÖFÉM-nél, ebből 377-en az évek folyamán kiléptek, önkényesen eltávoztak, vagy a vállalat nem tartott igényt munkájukra. Szeretném idézni a Székesfehérvári Rendőrkapitányság vezetőjének szavait, aki részt vett a KÖFÉM-ben tartott tanácskozáson.

— A 869 személyből 148 személy követett el újabb bűncselekményt. Elmondhat-

Az egyik felszólaló, dr. Pál László kandidátus

juk; annak ellenére, hogy ezek az emberek a nulláról indultak el, döntő többségük szakított korábbi életvitelével, megtalálta helyét a társadalomban. Ez óriási eredmény!

A megbeszélésen többen megkérdezték, hogy a KÖFÉM dolgozói miként fogadták be a börtönből szabadultakat.

Kiss Lajos válasza:

— Mindenkit munkája és magatartása szerint ítélek meg. Többen házasságot kötöttek, a vállalat segítségével önálló lakáshoz jutottak, elnyerték a gyár kiváló dolgozója címet, sőt mentesültek a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól. Problémáik megoldásában nemcsak Csenda Károly, hanem a gyár jogsegélyszolgálat is rendelkezésükre áll, amelyet igénybe is vesznek.

Az utógondozás szervezetté válásában úttörő munkát végzők közül már többen nyugdíjban vonultak, vagy örök pihenőre tértek. Álmuk, elképzelésük, hitük az emberekben lelkes folytatókra talált, nemcsak a KÖFÉM-ben, hanem országgszerte.

Viszok Sándor hatvankét esztendő korára szerezte meg a nyugdíj jogosultságot. Családjá, annak ellenére, hogy havi nyugdíja 4600 forint, hallani sem akart róla. A KÖFÉM nyugdíjaként továbbra is foglalkoztatja és a szálló lakója marad.

— ZIMM —

Az elért eredményeket Csenda Károly ismertette

SPORT

Egy hét mérlege

Katasztrofális vereség

Mezey György: senki sem irigyl!

Peregnek a Mundial esemé-
nyeik, folynak a csoportmérkő-
zések. Mindegyik csapat be-
mutatkozott. A látottak meg-
felelnek az előzetes várakozás-
nak: az okosan, taktikus-
an, erejükkel gazdálkodó, rit-
musváltozásra képes együttes-
ek számíthatnak csak sikerre.
Továbbá az is látszik: az
ügynevezett esélytelen kiscsap-
atok kellemeit ellenfelei
a többieknek. Könnyen lehet,
hogy olyan együttesek is to-
vábbjutnak, akikről ezt fel-
sem tételeztük. Nézzük a csoportokat.

A-csoport: egyértelműnek
látszik az olaszok és az ar-
gentinok továbbjutása, bár a
bolgárok pontszerzése az olaszok
ellen valószínűsíthető a még
továbbjutást jelentő harmadik
helyüket.

Olaszország—Bulgária 1-1
Argentína—Dél-Korea 3-1
Argentína—Olaszország 1-1
Dél-Korea—Bulgária 1-1

B-csoport: a házigazdák
mellett a belgák és a pa-
raguaiak pályáznak a másod-
dik helyre, feltéve, ha Irak
csak statisztá marad.

Mexikó—Belgium 2-1
Paraguay—Irak 1-0

C-csoport: a szovjetektől el-
szűnt a hatgólos vereség
egyszerűen megmagyarázha-

atlan, jöveteletlen. Játéko-
saink ezen a fontos vb-mér-
kőzésen csődöt mondtak, a
négy perc alatt bekapott két
gólt után úgy játszottak, mint-
ha magányújuk lenne a ta-
lálkozó. Erre született meg a
vicc: ezt a meccset kellett
volna zárt kapuk mögött ren-
dezni. A vereség aránya rá-
adásul azt jelenti: még három
pont megszerzésével sem biz-
tos, hogy továbbjuthatunk,
mert a gólkülönbségünk na-
gyon rossz. A lapzárta után
sorra került Kanada elleni
találkozó után már mindenki
tudja: a szovjetek elleni hat
nulla egy soralmas szereplés
kezdete volt, vagy sikerül
talpra állnunk. A franciák
megszülettek a kanadaiak

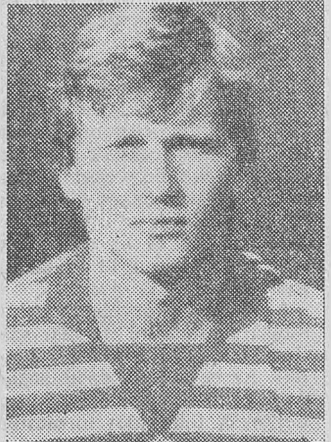
ellen, bár a derék tengeren-
túliak inkább csak lelkesedé-
ssel keltettek jó benyomást.

Szovjetunió—Magyarország 6-0
Franciaország—Kanada 1-0
Franciaország—Szovjetunió 1-1

D-csoport: bár a brazilok
végül is bírói segédlettel nyer-
tek a spanyolok ellen, egészé-
ben jó benyomást tettek, s
néhány sztár nem is játszott.
Mellettük azonban a további
három csapat közül bármelyik
továbbjuthat, Algéria a jelek

Disztl Péter: hat még gom-
bócból is sok

Détári: talán Kanada ellen?

szerint megint meglepetésekre
képes.

Brazília—Spanyolország 1-0
Algéria—Észak-Irország 1-1

E-csoport: ebben a csoport-
ban minden lehet, az első kör
még nem döntött el semmit.
Az sem lenne meglepő, ha a
továbbjutást a gólkülönbség
döntené el, sőt az sem, ha
sorsolás.

NSZK—Uruguay 1-1
Dánia—Skócia 1-0

F-csoport: gyengén kezdtek
a lengyelek, meglepetésre ki-
kaptak az angolok. Így aztán
nem lehet megjósolni a csoport
végeredményét.

Marokkó—Lengyelország 0-0
Portugália—Anglia 1-0

Megjegyzés: lapzárta miatt
csak a június 5-ig lejátszott
mérkőzések eredményeit tud-
juk közölni.

Ki lesz az ellenfelünk? (ha továbbjutunk)

Amikor e sorok megjelen-
nek, már ismeretes váloga-
tottunk két csoportmérkőzésé-
nek eredménye. Remélhetőleg
az esélylatolgatás nem feles-
leges, azaz így vagy úgy, de
továbbjutunk.

Ki lehet az ellenfelünk a 16
között? Ha első helyen kerü-
lünk tovább, akkor tág a kör:
az A-, B-, F-csoport harmadik-
dikja számos együttes lehet.
Ám, ha a papírfórmát néz-
zük, akkor az A-csoportból
Bulgária, a B-ből a Mexikó,
Belgium, Paraguay hármasból
valamelyik, s az E-csoportból
Lengyelország vagy Portugá-
lia, feltéve, hogy Anglia lesz
a csoportelső, miként feltéte-
lezük, hogy az A-ból az olaszok
és argentinok mennek
tovább az első két helyen.
Egyszerűbb a helyzet, ha má-
sodikként jutunk tovább, ek-
kor ugyanis az A-csoport má-
sodikjával mérkőzünk, tehát
vagy az olaszokkal vagy az
argentinnal. Végül ha harmadik-
ként mennénk a 16-ba,
akkor vagy az A- vagy a B-
csoport győztesét kapnánk.

Ha mindezt végiggondol-
juk, kiderül: nagy a valószínű-
sége annak, hogy az A- és
B-csoportban játsszunk közül
kerülhet ki ellenfelünk. Tehát
Olaszország, Argentína, Bul-
gária, Mexikó, Belgium és
Paraguay hatosból lesz az
egyik, akivel meg kell küz-
denünk a nyolc közé kerülé-
sért. (Feltéve, ha Dél-Korea
és Irak nem okoz meglepe-
tést.)

Továbbra is Havelange a FIFA elnöke

Mexikóvárosban megtartot-
ta 45. kongresszusát a Nem-
zetközi Labdarúgó Szövetség
(FIFA). A napirendi pontok
között szerepelt az elnökvá-
lasztás. A hetvenéves brazil
Joao Havelange-nak nem
akadt ellenjelöltje, így a
kongresszus továbbra is őt vá-
lasztotta meg, 1990-ig lesz a
világ labdarúgásának irányí-
tója.

A kongresszuson nagy ér-
deklődéssel várták azt a ja-
vaslatot, amelynek egyik leg-
főbb támogatója Hermann
Neuberger volt, akit ugyan-
csak újból megválasztottak a
FIFA alelnökének. Ez az
olimpiai részvételre vonatko-
zott, Neuberger elképzelése

szerint minden 23 éven aluli
fiatal — megkötöttség nélkül
— játsszhasson az olimpiákon.
A kongresszus 47:40 szavazat-
arányban úgy döntött, hogy a
FIFA végrehajtó bizottsága
vegye fel a kapcsolatot a
NOB illetékes vezetőivel,
amennyiben utóbbiak hozzá-
járulnak, akkor 1992-től már
az új szabályok szerint nevez-
hetők a játékosok.

Még mielőtt ezt a javaslatot
megvitatták, 48:44 szavazattal
elfogadták a FIFA végrehajtó
bizottságának azt az előter-
jesztését, hogy az európai és
dél-amerikai országok játéko-
sai csak akkor ne indulhassanak
olimpián, ha részt vettek
a világbajnokságon.

Nem zörög a haraszt...

Boda és Varga marad az
MTK-VM-ben, Bodának
még többéves szerződése
van, és a napokban kijele-
lentette, hogy az MTK-VM-
ben akarja befejezni lab-
darúgó-pályafutását.

Vargát szeretné a Vasas,
hiszen lejárt a szerződése.
A fedezet azonban mégis
kittart a kék-fehér színek
mellett.

Tepszics Ignác (28 éves)
egykor a Ferencváros já-
tékosaként a válogatottsá-
gig vitte. Most a Tatabá-
nya játékos, de a szerző-
dése nyáron lejár, s a bá-
nyászcsapat nemigen ma-
rasztalja, hiszen jobbhat-
védben ott van a fiatalabb
és gyorsabb Vincze József.
Úgy hírlik, hogy Tepszics
szívesen menne az MTK-
VM-hez.

Csernus, a Metripond
gyors lábú, ördögösen cse-
lező szélsője is az élvonal-
ba vágyik, s követni sze-
retné egykori játékostár-
sait, ha nem is a Rábába,
hanem mondjuk Újpestra.
Ott ugyanis szükség lenne
Katona után még egy vér-
beli szélsőre.

Csik is megy? Állítólag
zöld utat kapott. A Ganz-
MÁVAG például szívesen
látná, de Csik még nem
döntött. **Csorba** viszont
igen. Egy időben úgy volt,
hogy Siófokra megy, de
marad, újabb szerződés kö-
ti a Vasashoz.

Magos, a Volán és a Va-
sas egykori középcsatára
az utóbbi évet Dorogon töl-
tötte. Állítólag ismét a
Volán játékos lesz.

Bacsó István újra a kis-
pádon? Bacsó utólagja a
Tatabányai Bányász meste-
re volt, de egy éve a TF-
en tanít, nem kívánt sen-
kivel sem szerződést kö-
tni. Most a hírek szerint
nagyon hívják Óbudára, a
III. kerülethez.

Mészöly Géza (19 éves),
a Vasas sokszoros ifjúsági
válogatott középhátvédje
katonaköteles lesz. Nem
csoda, hogy a Bp. Honvéd
érdeklődik iránta. A kis
Mészölyt viszont még két-
éves szerződés köti a Vasas-
hoz, no meg Híres is távo-
zóban van. Kérdés: lesz-e
megjegyzés?

Vb-menetre

(június 8-tól június 13-ig)

- Június 8: Irak—Belgium
NSZK—Skócia (TV)
Dánia—Uruguay (TV)
- Június 9: Magyarország—Franciaország (TV)
Szovjetunió—Kanada (TV)
- Június 10: Dél-Korea—Olaszország
Argentína—Bulgária (TV)
- Június 11: Irak—Mexikó
Belgium—Paraguay
Portugália—Marokkó
Lengyelország—Anglia (TV)
- Június 12: Észak-Irország—Brazília (TV)
Algéria—Spanyolország
- Június 13: Dánia—NSZK (TV)
Skócia—Uruguay

Kutya volt a prémium

Mi volt a csúcstól járó pré-
mium? — A férjemtől kaptam
egy vodkát — jött a meglepő
válasz *Malovecz Zsuzsától*, a
gerelyhajítás magyar rekorde-
rétől. A válasz hallatán föl-
kaptam a fejemet, de nemcsak
én, hanem a négy lábom járó,
Vodka névre hallgató fekete
spániel is. — A férjem ugyan-
is megígérte, ha már nem
társbérője leszek a magyar
rekordnak, akkor kapok egy
kutya. Tavaly sikerült 62 mé-
ter 66 centire javítani a ma-
gyar csúcstól és behajítottam az
ígéretét.

Még szerencse, hogy a férj
nem tett újabb felajánlásokat,
mert akkor tenyészet lenne
már a lakásban. Hiszen *Malovecz Zsuzsa* idén eddig négy
versenyen indult és háromszor
állított fel új rekordot. Soha
rosszabb idejűnek nem volt.
Az Építők versenyzőjéről tudott,
hogy tehetséges, de az igazi
kiugrási évek teltek el. Nem
kellett sokáig gondolkodni
azon, vajon mi lehet ennek az
oka. Ahogy *Zsuzsa* ránezett az
edzőjére, *Valkusz Tamásra*, a
válasz mindkettőjük arcára
volt írva.

— Hát, hogy is mondjam,
amíg nem kerültem *Tamás*-
hoz, finoman fogalmazva
nemigen hagytam terhelni
magamat, de mondhatnám
úgy is, hogy lusta voltam.

— Ez enyhé túlzás — így
az edző. — Amikor 1985-ben
összekeletünk, az első év

egymás „gyilkolásával” telt.
Ha ő lazított, én keményíte-
tem. Ha én keményítettem, ő
lazítani akart. Ha nem akart
futni, vele futottam. A téli
alaposzónál például *Zsuzsa*
minden kilométernél átkozó-
dott. Én általában a harmadik
kilométernél kerültem sorra.
De aztán szép lassan megér-
tettem, hogy csak munkával le-
het nagyot dobni, és ő nagyot
akart dobni. Ahogy jöttek az
eredmények, némi túlzással
szólva, már nekem kell őt
visszafojni.

— Nem lepődtek meg az új
csúcs után?

— Vártuk mind a ketten,
ha nem is ilyen nagy dobást.
Mi minden verseny előtt ki-
tűztünk egy célt. Kábálból
megnézzük a pálya környékén
parkoló autók rendszámát, és
a nekünk legjobban megfelelőt
tűzzük ki célul. A legutóbbi
csúcscsúcskor *Zsuzsa* oda-
szólt nekem: — Nézd, *Tamás*,
annak a kocsinak a rendszá-
ma 66-64. — Nem lesz egy
kicsit sok? — Hát nem, lett
az. A gerely 66 méter 64 cen-
tinel állt meg.

Az Építők atlétafejője nagy
tehetséges. Már 19 éves korá-
ban, amikor még a *Dózsa* ver-
senyzője volt, felnőttségéig
előrelépett. Most 24 éves. A 66
méter 64 centi a világ idei má-
sodik legjobb eredménye. Ed-
dig versenyről versenyre ja-
vított, s idén augusztusban
Európa-bajnokság lesz...

CSELGÁNC

Moravetz, a kapitány

Cselesek voltak, és még jól
is gáncoltak a magyar válo-
gatottak legutóbb, a belgrád
cselesek Európa-bajnoksá-
gon, ki is vívták maguknak
a kontinens meglepetéscsapa-
ta megítélt címét. A vára-
kozást felülmúló mérleg sem
másként meg *Moravetz Fe-
renc* szövetségi kapitány dön-
tését; a szakvezető tehát hat
hét múlva úgy tesz, ahogy
már tavaly augusztusban el-
határozta — búcsúzik, új
munkahelyet keres magának.

— Tizenöt nehéz év áll
mögöttem, amiből az utolsó
hat duplán számított, annyit
gonddal-bajjal járt együtt —
mondja a 48 éves szakvezető,
akinek az utódját még nem
jelölték ki. — Versenyző-ed-
zőként kezdtem a Budapesti
Spartacusnál, az ifik és a ju-
niorkor oldalon, később e két
korosztály kapitánya lettem,
majd emellett szakfelügyelő,
s ezután 1980-ban — bízta-
k meg az ország legjobb dzsú-
dósainak irányításával.

— Véleménye a múlt és a
jelen cselgáncssportjáról?

— Az én időmben nyitott
volt a harc, a tatamin a
technika és az erő dominált.
Ma a taktikus, a finesz
cselecségek a módi, miközben
a versenyzők azon törnek a fe-
jüket, hogyan lehet kibábrálni
az ellenfelekkel. Sokan nem
is tudják, hogy még a ver-
senyruhájukat is manipulál-
ják, például olyan anyagok-
kal mossák ki, meg kezelik,
amit aztán képtelenség isten-
igazából megragadni.

— Versenyzői sikerei?

— Öt csapatbajnoki aranyat
őrzök, háromszor nyertem
MNK-t, országos bajnok vi-

szont, bánatomra egyszer sem
voltam. A balszerencsem: az
egykori legalacsonyabb kate-
goriában, a 63 kilóban a ma-
gam ötvenkilencével túl könnyű
voltam.

— A dzsúdókirályról?

— Ez a cím a japán *Jama-
sitát* illeti, a kétszeres olim-
piai és négyszeres világbaj-
nokot, akin az ellenfelek éve-
kig képtelenek voltak akciót
végrehajtani. Ő volt a csel-
gáncs Peléje, tavalyi vissza-
vonulásaig.

— A magyar ász?

— *Hajtos Bertalan*, aki már
tavaly is karnyújtásnyira volt
a dobogó legfelső fokától, s
akit az idei EB-n már senki
sem tudott megállítani. Ha
így folytatja — még csak 21
éves! —, minden csúcsra fel-
juthat.

— A búcsúzó kapitány jö-
vője?

— Végre egy igazi vaká-
ció következik a köröshegyi
tanámon, ahol sokat játszom
majd két kisunokámmal,
merthogy 48 évesen már két-
szeres nagypapa vagyok. Aztán,
ha a szekér sehol sem akad
el, külföldre utazok.

NB II

Főszerepben az eső és a Dunaújváros

A másodosztályú labdarúgó-
bajnokság vasárnap forduló-
jának két főszereplője volt: az
eső és a Dunaújváros csapa-
ta. Egerben és Nyíregyházán
egyaránt félbe kellett szakítani
a mérkőzést a felhőszak-
adás miatt. A SZEOL-Délp
kikapott Nagykanizsán, a Du-
naújváros viszont veszítette ál-
ló felidő után is nyert Vesz-
prémbe, így élre állt a Ko-
ház!

Eger—Baja 0-0. Felhőszak-
adás miatt a 12. percben félbe-
szakadt.

**Nyíregyháza—Debreceni Ki-
nizsi 1-1 (1-1).** Nyíregyháza,
ezer néző, vezette: Plasek Gó-
lok: Hanák, illetve Andirkó.
Felhőszakadás miatt a 67.
percben félbeszakadt.

Metripond—Keszthely 3-2
(2-1). Hódmezővásárhely, két-
ezer néző, vezette: Mészáros.
Gólok: Leindler, Tóth (öngól),
Bárany, illetve Kocsis és Se-
bestyén.

Sopron—Komló 4-1 (1-0).
Sopron, ezernyolcszáz néző,
vezette: Vankó. Gólok: Gosz-
tola (2), Vámos és Németh I.,
illetve Takács.

Szekszárd—Ganz-MÁVAG
2-1 (0-0). Szekszárd, ezer né-
ző, vezette: Segovics. Gólok:
Szirják, Varga L., illetve Tóth.
Vác—Salgótarján 2-1 (2-1).
Vác, ezer néző, vezette: Fe-
kete. Gólok: Adi (2) és Kósa,
illetve Rácza.

Nagykanizsa—SZEOL-Délp
1-0 (1-0). Nagykanizsa, ezer-
öttszáz néző, vezette: Bay. Gól:
László.

**H. Szabó L. SE—Kazincbar-
cika 2-1 (1-1).** Kazincbarcika,
háromszáz néző, vezette: Dri-
gán. Gólok: Oláh (2), illetve
Leskó.

Dunaújváros—Veszprém 4-2
(1-2). Veszprém, kétezer néző,
vezette: Kőrös. Gólok: Misko-
vicz, Ress, Menyhárt, Törő, il-
letve Handel, Onhausz.

Szolnok—Diósgyőr 2-1 (0-0).
Szolnok, ötszáz néző, vezette:
Ádám M. Gólok: Repka, Ró-
zsavölgyi, illetve Dzurják.

★

Szerdán két találkozót bo-
nyolítottak le a labdarúgó NB
II-ben. Mindkét mérkőzés a
múlt vasárnap szakadt félbe
a pályákra zúduló felhőszak-
adás miatt.

**Nyíregyháza—Debreceni Ki-
nizsi 1-1 (0-0).** Nyíregyháza,
500 néző, jv.: Plasek, göllővök:
Sárközi, illetve Rajzinger.

Eger—Baja 2-0 (0-0). Eger,
3000 néző, jv.: Makó, göllővök:
Csepregi (2).

A BAJNOKSÁG ÁLLÁSA

1. Eger	36	18	15	3	64-31	51
2. Dunaújv.	36	20	10	6	63-33	50
3. SZEOL-D.	36	20	9	7	69-36	49
4. Diósgyőr	36	16	11	9	61-44	43
5. Nyíregyh.	36	13	12	11	43-38	38
6. Keszthely	36	13	11	12	43-42	37
7. Salgótar.	36	12	11	13	41-40	35
8. Vác	36	12	11	13	47-49	35
9. Szekszárd	36	11	13	12	35-53	35
10. Metripond	36	11	12	13	50-51	34
11. Nagykan.	36	11	12	13	44-48	34
12. Komló	36	14	6	16	57-67	34
13. Baja	36	12	10	14	49-66	34
14. Veszprém	36	11	11	14	45-49	33
15. Szolnok	36	13	7	16	40-49	33
16. H. Szabó L.	36	13	6	17	44-47	32
17. Ganz-M.	36	10	12	14	52-61	32
18. Sopron	36	9	12	15	40-49	30
19. Debr. Kinizsi	36	8	12	16	41-52	28
20. Kazincb.	36	8	7	21	41-64	23